АРМИИНГАА ИЛАЛТЫЕ АЖАЛАЙНГАА АМЖАЛТААР АРБИДХАЯ!

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Үдын Горкомой орган

№ 286 (3290) 1941 оной декабриин 4, четверг, СЭН 15 МҮНГЭН

ТРАКТОР ЗАҺАХА ХҮДЭЛМЭРИИЕ СЭРЭГЭЙ ГУРИМААР ЭМХИДХЭХЭ

Манай республикын машинно-тракторна станцинуудай бүхы хүдэлмэриие сэрэгэй гуримаар шэнэлэн табиха, мүнөө жэлдэ трактор заһабаринай кампаниие дайнай үеын эрхэ байдалда ябуулха байна. Ушар иимэһээ МТС бүхэн өөрынгөө нютаг дээрэхи арга боломжонуудые хүсэдөөр бэ шадамараар хэрэглэн, үүсхэл бэ оролдолго гаргажа, эсэшэ сусаршагүйгөөр хүдэлмэрилхэ уялгатай.

Мүнөө үеын эрхэ байдалда тракторна паркын заһабариие шууд түргэнөөр ба шанар һайнтайгаар дүүргэхын түлөө большевистскэ анхарал хандуулха хэрэгтэй. Трактор ба бүхы машинэ өбсэргүүдэ һэлһэн заһаха түсэл гаргэн болгохо гэшэ эрэхэ жэлдэ ...бэг эхэ тарха талха үргүүлхэ байдалые хангаһаһаа гадна, фашистска хара нохоотуудые хиа дамна сохин һалгаха манай илалтые түргэдхэхэ болоно. Иимэ тула, МТС бүхэнэй, тэндэ ажаллажа байһан тракторист, механик, ...дарь, түмэр дархан бүхэнэй ...бэ зорилгонь эли тодо байна.

Түрүү МТС-үүд энэ зорилтые ...бөөр ойлгоод тэрэниие хэрэг дээрэ бэелүүлхын түлөө тэмсэнэ. Жэшээлхэдэ, трактор заһабарилха ...дэлэнгэ түсэбые Заҡаменай МТС—74 процент, Селэнгын МТС —48,3 процент, Б-Кударинска — 44,2 ба Курбын МТС 40,3 процент дүүргээд байна. Эдэнэр заһаба трактор заһаха хүдэлмэриие ...ын саг соонь эхилээд, иимагта графигай ёһоор ажаллажа байна.

Тракторна паркын заһабариие ...мөөтэ һайнаар үнгэргэхын түлөө МТС-түүдэй хоорондо социалистическэ мүрысөөн дэлгэрүүлхэ ...удайда «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденто Хонхолойн МТС-эй хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай коллектив үүсхэл гаргаба. МТС-үүдэй ...гэдэхэн партиина, комсомольско ба профсоюзна организацинуудай ...с мүрысөөндэ бүхы хүдэлмэришэдые хабаадуулха зэргэтэй. Би... социалистическэ мүрысөөнэй үндэһэн дээрэ үйлэдбэриин ...даа бүтээсэ түйлаха, хүсэр—турбанзуутанай хүдэлөөниие үрдүнгүйэ эһотойбэ.

Фронтдоо, Улаан Армидаа тарян ...хала улам эхээр үгэхын тулада ...жэшэ сусаршагүйгөөр хүдэлмэрилхэ, манай агууехэ Сталинай уряалда харюу болгон олон...той МТС-үүдэй коллективүүд тракторна паркын заһабариие тон богонихон болзор соо дүүргэхэбди гэһэн уялгануудые абаһан байна. ...дэд тэдэнэй үгэ хэрэг хоёрын ...алгасалгагүй. Жэшээнь, Селэн-Дуын МТС-эй хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай коллектив 4-дэхи ...зарталайлтаа түсэбые нэгэ һара ...уд дүүргэод, бүхэли жэлэйнгөө түсэбые шэнэ жэлэй тартар хүсэд дүүргэхын түлөө бии бүхы хүсээ табиба.

МТС-үүдэй мастерской ба кузнида соо хүдэлмэрилжэ байһан коммунистнууд өөһэдынгөө авангардна үүргые эзэлжэ, тракторнуудые үтэр түргэнөөр ба һайн шанартайгаар заһаха тушаа түсэдэ ба оролдолго гаргана. Селэнгын МТС-эй ахалагша механик, ВКП(б)-гын член Цыретор Найданов ба МТМ-эй начальник нүхэр Митапов гэгшэд мастерской соохи ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, заһабарин кампаниие тоггоолгоор болзорһоонь нэгэ һара урид 1942 оной яваринн 1 хүртэр хараална.

Гэбшье зарим МТС-үүдэй ди... шуда хадаа трактор заһабарилха хүдэлмэриие удаарууллан болошогүйгөөр нобшорно. Жэшээлхэдэ: Кабанскын ба Бичурын МТС-үүд заһабаринай кампанида мүнөө хүртэр шиндэжэ ороодүй байха юм. Тэдэ хоёр МТС-эй директорнүүд нүхэд Курбатов ба Банда гэгшэд тракторнуудаа хаһа саг соонь заһажа захалхын тулада мастерской ба станогуудаа түхеэржэ шадаагүй байна. Иимэ нобшоролго болбол илангаа дайн сэрэгэй үедэ ябашье тэсэшэгүй!

Трактор ба бусад машина зэбсэгэ заһаха хүдэлмэриие амжалтатайгаар ябуулха, хуушан частьнуудые һэлбэжэ хэрэглэхын тулада, гүрэнэй мүнгые арбилха гамнахын тулада түрүүн түрүүндэ мастерской ба станогуудые һайнаар түхеэрээд, өөһэдынгөө арга боломжонуудые түгэс элирүүлхэ шухала.

Энэ талаар Хэжэнгын ба Хонхолойн МТС-үүд эрхим жэшээ харуулнад. Хэжэнгын МТС-эй ахалагша механик Запа Эрдынеев гэгшэ хуушан динамо заһаад, тэрэниие электро шэрэлгэдэ хэрэглэбэ, байһан токарна станогто шлифовальна болгожо байгуулба. Хонхолойн МТС болбол энэ жэлдэ 7.000 гаран мүнгэ детальнуудые бүтээһэн ба 18 мянган түхэригэй хуушан частьнуудые һэлһэн заһаһан байха юм.

Заһабаринай кампаниие бүтэмжэтэй һайнаар үнгэргэхын зорилгоор дээрэ ажал хүдэлмэрээ зүбөөр эмхидхэжэ асуудал шухала удхатай байһаниинь эли. Мастерской соо хүнүүдые өөһэдынь шадабаринай ба мэргэжэлээр хэрэглэжэ, уран нарин ажал хэхэ бүхы условиинь байгуулха, хүдэлмэришэдэй дунда булад хатуу жааг заршам тогтоохо хэрэгтэй. Тиихэ зуураа МТС-тэ трактор заһаха хүдэлмэридэ хандуулагдаһан трактористнуудай байра байдалдаан, нэгтэн хоолоор хангаха ба тэдэнэй дунда техническэ һуралсал эмхидхэжэ, дүй дүршэл ба мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ шухала.

Машинно-тракторна станци бүхэн тракторай заһабаринай түлөө хадаа зэргэөр хамдаар, шанар һайнтайгаар хэхэ түшэ, эхэшэт оролдолго гаргахын түлөө ябаха гаргаха ёһотой. Мастерскойнуудта хуушан детальнуудые һэлһэлгэтэйгөөр хамта, складууд соо үни холоһоо хойшо хэбтэжэ байһан запас частьнуудые задалжа гаргаха. Тэрэшэй тоошонь бүридхэжэ, МТС-үүд өөһэд хоорондоо андалдаха тухай дарь хэмжээ ябаха ушартай. МТС-үүд болбол хэрэгтэй тракторна заһабари хаһа саг соонь эрхимээр заһаха эхилжэ гүйсэдхэхэ гэдэнэ, колхозуудта хуушан машина зэбсэгэй заһабари заһаха хэрэгтэйгээ али болохо туһаламжа үзүүлхэ болоно.

Дайнай үеын орщон байдалда хүдэлмэрилжэ байһан манай МТС-үүд энэ жэлэй тракторай ба хүдөө ажахын бусад машинануудай заһабариие урда-урдынхиһаа үлүү эхээр үнгэргэжэ хүсэд сэргэлэй. Инэг вождь ба багша Сталинайгаа элидхэлтэй танилсаад байһан МТС-эй хүдэлмэришэд болон ажалшад энэ заһабаринай ажалда бэ политическэ эдибхи хэмээлнь үзэгдөөгүй эхээр дэбжэжэ байна.

МТС бүхэн энэ зорилтые улам хурсаар батаруулан, тракторна паркын заһабариие саг соонь тон богонихон болзор соо эрхим шанартайгаар үнгэргэлэн—хүдөө нютагуудтахи партиина, советска ба газартаажалтай организацинуудай мүнөөнэй зайлашагүй шухала зорилго мүн.

НКВД-гэй тусхай барилгануудай хүдэлмэрилэгшэдые шагнална

Оборонын объектнүүдые барилгаар правительствын даалгабариие жэшээтэ һайнаар дүүргэһэнэй түлөө СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указаар НКВД-гэй тусхай барилгануудай хүдэлмэрилэгшэдые ССР Союзай орденууд ба медальнуудаар шагнаба.

Ажалай Улаан Тугай орденоор—29 хүн

Улаан Одоной орденоор — 21 хүн

«Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор — 122 хүн

«Ажалай габьяагай түлөө» медаляар — 124 хүн

«Ажалай отличиин түлөө» медаляар 43 хүн шагнагдаба. (ТАСС).

СОВЕТСКЭ ИНФОРМБЮРОҺОО

НОЯБРИИН 30-ай ҮГЛӨӨНЭЙ МЭДЭЭСЭЛ

Ноябриин 29-эй һүни манай сэрэгүүд дайсанда эсэргүү байлдаануудые бүхы фронтнууд дээрэ ябуулба.

Хэдэн үдэрэй саада тээ, хатуу шанга байлдаануудай һүүлээр, манай сэрэгүүд Тихвин городоо орхиһон байна.

* * *

Баруун фронтын участогуудай нэгэндэ ябуулгануудаа хэжэ байһан манай часть дайсанда эсэргүү нэгэ үдэрэй байлдаанда 15 немецкэ танк, 10 бронемашина, һомо хэрэгсэл тээһэн 50 автомашина, 15 пулемет, 3 минометно батарей ба 11 эхэ буу үгы хэбэ. Фронтын нүгөө нэгэ участок дээрэ манай боецүүд немецүүдэй 21 ашаанай машина үгы хэжэ дайсанай ябган сэрэгэй батальониие хюдаһан байна.

* * *

Баруун фронтын участогуудай нэгэндэ дайсантай ябуулһан байлдаанда нүхэр Люлишенкын боецүүд 15 немецкэ танк, 6 эхэ буу, 12 станково пулемет үгы хэһэн ба дайсанай 1600 хүртэр солдат ба офицернүүдые хюдан алаһан байха юм.

* * *

Улаанармеец нүхэр Бадосон эхэ буугайнгаа дэргэдэ гансаараа үлөөд тон мэргэнээр буудажа 2 немецкэ танк үгы хэбэ.

* * *

Фашистска һүрэт алууршадта Улаан Армиин хэжэ байгаа хатуу шанга эсэргүүсэлгэ ба зүүн фронт дээрэ гитлеровецүүдэй айхабтар эхэ гээлтэһээ боложо немецкэ сэрэгүүдэй физическэ ба моральна байдал тон түргэнөөр муудажа байна. Немецкэ командовани болбол солдадуудайнгаа һанал бодолые үргэхын зорилгоор хэрбээ урдаа табигдаһан зорилгоёо гүйсэдхөө һаа гэртээ бусахат гэжэ томо байлдаан бүхэнэй урда тээ найдуулха ёһатай болобо. Хүн зонoй һуужа байһан Н. пунктые хэрбээ абаа һаа, гэртээ бусахат гэжэ 10-дахи танкова дивизиин солдадуудта соносхогдоһон юм гэжэ плендэ абтаһан солдадууд хөөрэнэ. Найдуулгань гүйсэдхэгдөөгүй байгаа. Немецкэ ябган сэрэгэй 258-дахи дивизиин Наро-Фоминск шадар плендэ абтаһан солдат Кондрат Фитц иигэжэ мэдүүлбэ: «Солдадууд дайлалдаха дурагүй. Дайн һаяар дүүрэхэ, тиихэдэнь гэртээ бусанабди гэжэ бүгэдэ найдана. Хэрбээ дайнай багаханшье унжагайраа һаа, ородуудай сохилтонуудһаа, хүйтэнһөө, тон муу эдеэ хоол ба үбшэнһөө бүгэдэ үхэхэбди гэжэ солдадууд тоолонод». Немецкэ ябган сэрэгэй 17-дохи дивизиин ефрейтор П. Гомма түрэлхидтөө элигээжэ үрдеэгүй бэшэг соогоо иигэжэ бэшэнэ: «Бидэ нэмэлтэ хүсэ абаабди, теэд, тэрэнь дайнда тулюур, буу зэбсэгые хэрэглэжэ шаданагүй. Дадалтай ба эрхим офицернүүд булта шахуу жагсаалһаа гаража тон тулюур командирнуудаар һэлгэгдэһэн дээрэһээнь би угаа ехээр зобоноб. Айхабтар эхэ хүсэлэлгэ бидэнэрһээ эринэ: бэеэ абарха гансал арга—энэ үхэл гээшэ. Танай һаанаас зобоохогүйн тулада би мүнөө хүртэр абяагүй ябаа һэм. Теэд, мүнөө Россида үнгэргэгдэһэн үдэр бүхэн бидэндэ шэнэ ядарал зоболонгые асаржа байһан тухайдань бэшэнэб. Бидэнэрэй сэдхэлээ тэсэхэ аргамнай үгы».

* * *

Германска командовани болбол Лилль гэжэ французска городто байһан немецкэ частьда Зүүн фронт яаралтай ошохо гэһэн захиралта үгэбэ. Солдадууд энээн тухай мэдээд казарманууднһаа гарахые арсаһан байгаа. Фашистнуудай эндэ өөрэһэн хэһээлтын отряд 29 солдадые буудажа алаа. 300 солдат түрмэдэ хаагдаһан байна.

* * *

Колхозно тосхонуудай ажалшад орон ба фронтоёо хүдөө ажахын эдеэ хоолоор хангажа, фашистска эзэмдэгшэдые бута сохилгодонь Улаан Армидаа эдибхитэйгээр туһална. Красноярска хизаарай Минусинскэ, Манска, Ермаковско, Ачинска ба бусад районуудай колхозууд таряа тушааха түсэбөө ба машинно-тракторна станциин хүдэлмэриин түлөө натура түлбэриие үгэжэ дүүргээд гүрэндөө миллион шахуу пуд ороһо худалдаба. Новосибирскэ областиин, Новосибирскэ районой «Красный Партизан» гэжэ хүдөөажахын артель 9000 пуд ороһо худалдаһан байна. Урда-Казахстанска областиин Ленгерскэ районой «Новый строй» ба «Вольная степь» гэжэ колхозууд 6000-аад пуд таряа гүрэндөө худалдаа; Джувалинска районой «Комсомольская Правда» колхоз 12 мянган пуд таряа үгэбэ. Область доторхи колхозууд ба колхозникуудһаа ноябриин эхиндэ хахад миллион пуд шахуу тарян худалдажа абтаһан байха юм.

НОЯБРИИН 30-ай ҮДЭШЫН МЭДЭЭСЭЛ

Ноябриин 30-ай туршада манай сэрэгүүд дайсанда эсэргүү байлдаануудые бүхы фронтнууд дээрэ ябуулба.

Ноябриин 29-дэ 20 немецкэ самолет үгы хэгдээ. Манай гээлтэ —8 самолет.

* * *

Ноябриин 29-дэ манай авиациар 83 немецкэ танк, 15 хуягта машина, сэрэгүүдые тээһэн 650 гаран автомашина, 12 полевой эхэ буу, снарядуудтай 190 ашаанай тэргэ, горючитай 5 автоцистернэ үгы хэгдэбэ, һомо хэрэгсэл тээжэ ябаһан түмэр харгын состав тэһэлэгдэбэ, дайсанай 2 полкһоо дээшэ ябган сэрэг бутаргагдаһан ба хюдагдаһан байна.

* * *

Баруун урда фронтын нэгэ участок дээрэ ябуулгаа хэжэ байһан манай частьнууд 297-дохи немецкэ ябган сэрэгэй дивизиие хиа сохёо. Гансахан һүүлэй хоёр үдэрэй байлдаанда 4000 шахуу немецкэ солдат ба офицер хюдагдаба. Энэ ябуулгада хабаадалсаһан манай нэгэ часть болбол 13 немецкэ эхэ буу, 2 минометно батарей, һомо хэрэгсэлтэй 20 ашаанай тэргэ үгы хэжэ, 5 эхэ буу, 6 миномет, 6 станково пулемет ба бусад олон трофейнүүдые буляан абаа.

* * *

Нүхэр Комаровой частиин летчигүүд арбан үдэр соо 73 немецкэ танк, 360 автомашина, 30 гаран эхэ буу, 8 зенитнэ точко үгы хэжэ, дайсанай 2 полк шахуу ябган сэрэгые хюдан һалгааба.

* * *

Младша сержант нүхэр Михеев гэгшэ һүүлэйнгээ байлдаануудай нэгэндэ 11 фашистые гансаараа үгы хэбэ.

* * *

Партизанска отрядууд немецкэ эзэмдэгшэдые дулаан байраһаа үбэлэй хүйтэндэ түрин гаргана. Н. гэдэг тосхоной зон болбол советскэ сэрэгүүдтэй хамта гаража ошоходоо өөһэдынгөө гэрнүүдые галдаһан байна. Тиихэдэ фашистнууд тус тосхоной зарим хубиие галһаа хамгаалжа шадаа. Бүтэн үлэһэн гэрнүүд соогуур немецкэ автоматчигууд орожо хоноһон байгаа. Нүхэр А. гэгшын отрядай партизанууд үүр сайхын урда тээ мэдэгдэнгүйгөөр тосхон тээшэ орэжэ, һахюулнуудыень алаад, гэрнүүдые шэнтэн горючитай бутылкануудаар шэдэһэн байна. Үйлсэдэ гүйлдэжэ гараһан немецкэ автоматчигууд партизануудай мэргэн буудалгаар үгы хэгдэбэ. Нүхэр П. гэгшын отряд фашистнуудай солдадуудтаа бэелэй оёхо ябадалые эмхидхэһэн тосхондонь эхэ шадамгайгаар добтолго хэбэ. Партизанууд 30 гитлеровецһээ бүридэһэн немецкэ гарнизониие хиа сохёод, нютагай зонһоо фашистнуудай буляажа абаһан дулаан эдлэл ба бэлэн продукцинуудые хадагалжа байһан складуудые, мүн мастерскоие галдаһан байна. Нүхэр Т. гэгшын партизанска отряд нэгэ харгы дээрэ нууга түхеэрээд, немецүүдэй морин тэргэтэ ашаанай гаража ерэхэдэ винтовконуудаар буудажа, гар гранатануудые шэдэжэ һахюулнуудыень тэрьедүүлбэ. Тэдэ тэргэн дээрэ байһан валенка, дулаан дотор хубсаһан ба малгайнуудай заримые партизанууд бэедээ абаад, бусадыень үгы хэһэн байна.

«Ноябриин 27-до германска бомбардировщигууд советскэ столицын районходхи томо аэродромдо һүйдхэн һалгааха добтолго хэбэ», тэрээн дээрэһээ «ангарнууд ба убежищинүүд галдагдаа», «советскэ машинанууд» үгы хэгдээ гэһэн хэбэртэй мэдээсэлгые ноябриин 28-да германска информбюро дамжуулба.

Энээн тушаа Советскэ Информбюро болбол ноябриин 27-дошье, хойшонхи үдэрнүүдтэшье немецко-фашистска авиаци советскэ аэродром дээгүүр ниидээгүй тиимэ дээрэһээ «советскэ столицын районходшье», мүн фронтын бусад участогууд дээрэшье «убежищиие галдаагүй», галдажашье шадахагүй байгаа, мүн «советскэ машинануудые» үгы хэжэшье шадахагүй байгаа гэжэ мэдээсэнэ.

Ушар иимэ дээрэһээ германска информбюрогой ноябриин 28-ай мэдээсэл шал худал болоно.

ДЕКАБРИИН 1-эй ҮГЛӨӨНЭЙ МЭДЭЭСЭЛ

Ноябриин 30-ай һүни манай сэрэгүүд дайсанда эсэргүү байлдаануудые бүхы фронтнууд дээрэ ябуулба.

* * *

Баруун-урда фронтын участогуудай нэгэндэ болоһон долоон үдэрэй байлдаанда манай боецүүд 15 немецкэ танк, 10 хуягта машина, 50 автомашина, 11 эхэ буу, 15 пулемет, 3 минометно батарей үгы хэжэ, 1500 үлүүтэй немецкэ солдат ба офицерые хюдаһан байна.

* * *

Лейтенант нүхэр Ивановой хүтэлбэрилдэг бүлэг советскэ самолетууд Д. тосхондо дайсанай бөөгнэрэлгые гэнтэ атаковалжа 10 немецкэ танк, 15 танкетка 75 автомашина, 4 эхэ буу, 5 пулеметно-зенитнэ тогтхолго ба дайсанай штабной автомашина үгы хэбэ.

* * *

Плендэ абтаһан советскэ сэрэгэй хүнүүдэй байдаг Нарвска лагерьта фашистска командовани тэсэшэгүй журам тогтообо. Улаанармеецүүд сагаан тала газарта унтанад. «СС»-тэнэй отрядуудай харуулшад пленнэнүүдэй шинель, телогрейкэ, валенка, дотор хубсаһыень буляажа абаад, тэдэнэйнь оронда немецкэ солдадуудай зундаа үмдэжэ хэрэгынь болюулһан хуушан хубсаһа үгэһэн байна. Сэрэгэй пленнэнүүдые сүүдхэдээ 14 час тон хүшэр хүндэ газарай хүдэлмэри хэхынь баалададаг юм. Немецкэ бузарнууд 5—10 улаанармеецые шаргада хүллөөд түмэр харгын рельснүүдые зөөлгэдэг. Сэрэгэй пленнэнүүдые немецкэ ёһонойхёор хубсалуулаад бүхэжүүлгэнүүдые барихын ба һомо хэрэгсэл зөөхын түлөө фронтын түрүү линидэ элигээдэг баримтанууд элирүүлэгдэһэн байна. Харуулшад хадаа ядаршаһан ба шархатаһан улаанармеецүүдые эхээр сохино. Энэ бүхыһөө боложо элдэб үбшэнгүүд дэлгэрдэг байха юм. Үлэһэжэ ба үбшэлжэ сэрэгэй олон пленнэнүүд лагерьнуудта үхэжэ байна.

* * *

Туркмениин ажалшад эрэлхэг шударгы ажалаараа Советскэ Союзай оборонно хүсэ шадалые бүхэжүүлнэ. Республикын олон предприятинууд 1941 оной үйлэдбэриингөө түсэбые гүйсэдхэбэ. Байрам-Алийска хүбэнгэй завод оронгдоо иматта эрхим сортын эд үгэжэ жэлэйнгээ программые ноябриин 18-да гүйсэдхөө. Ашхабадска торгоной фабрика жэлэйнгээ түсэбые болзорһоо 49 үдэр урид гүйсэдхэһэн байна. Энэ фабрикын коллектив түүхэй эдэй гаргашые нилээд хороожо 670 мянган түхэриг гүрэнэй мүнгые арбилһан байха юм. Ашхабадска хүбэнгэй завод ба Чарджуйска торгоной ба хүбэнгэй фабриканууд жэлэйнгээ программануудые гүйсэдхөө. Ашхабадска түмэр харгын машинистнүүд поезднуудые эхэ түргэнөөр ябуулна. Туркмениин түмэр замайхидай дунда Сталинска вахтануудые үүсхэгшэ машинистнүүд нүхэд Климов ба Ковалевич гэгшэд 1682 килограмм нефть алмаба. Мүн депогой туһалбариин цехүүдэй стахановецууд паровозно бригаданууднһаа гээгдэнэгүй. Тонэрь нүхэд Иванов Боярский хоёр нормоёо үдэр бүри 350—360 процент дүүргэдэг байна.

ДЕКАБРИИН 1-эй ҮДЭШЫН МЭДЭЭСЭЛ

Декабриин 1-эй туршада манай сэрэгүүд дайсанда эсэргүү байлдаануудые бүхы фронтнууд дээрэ ябуулба. Баруун фронт дээрэ дайсанай айхабтар шанга хэдэн атаканууд гэдэргээ сохигдожо, тэдэнэр эхэ гээлтэ абаба. Советскэ сэрэгүүд фронтын Ростовско участок дээрэ немецкэ сэрэгүүдые намнан үлдэхэ ябадалаа үргэлжэлһөөр. Эндэ шэнэ трофейнүүдые гартаа оруулба.

Ноябриин 30-да 59 немецкэ самолет үгы хэгдээ. Манай гээлтэ —17 самолет.

Декабриин 1-дэ Москвагай хажууда зенитнэ артиллериин буудалгаар 4 немецкэ самолет унагаагдаһан байна.

* * *

Ноябриин 30-да манай авиациар 215 немецкэ танк, 6 хуягта машина, сэрэгүүдые ба ашаа тээһэн 1400 автомашина, 34 полевой эхэ буу, 20 миномет, сэрэгэй хэрэгсэлтэй 400 ашаанай тэргэ, горючитай 5 автоцистернэ жагсаалһаа гаргагдаһан ба үгы хэгдэһэн байна, мүн горючитай нэгэ томо склад үгы хэгдэһэнһээ гадна, дайсанай 3 полкһоо үлүүтэй ябган сэрэг бутаргагдаһан ба хюдагдаһан байна.

* * *

Баруун фронтын нэгэ участок дээрэ ябуулгаа хэжэ байһан нүхэр Березинэй часть болбол дайсанда эсэргүү хатуу шанга байлдаа хэжэ 2 танк, 18 хуягта машина, сэрэгэй ашаа тээһэн 90 автомашина, 3 минометно батарей, хэдэн эхэ буу, һомо хэрэгсэлтэй хоёр хэһэг ашаанай тэргэнүүдые үгы хэбэ. Байлдаанай газар дээрэ 1500 немецкэ солдат ба офицер алагдаһан байгаа.

* * *

Баруун фронтын нэгэ участок дээрэ ябуулгаа хэжэ байһан нүхэр Ляпичевай частиин боецүүд болбол дайсантай 8 үдэр байлдаха зуураа хүн зонтой 15 пунктые немецүүднһээ буляан абахаһаа гадна, бүтэн 3 танк, 16 миномет, 400 винтовко ба бусад олон трофейнүүдые буляан абаба.

* * *

Ахалагша лейтенант Еременкын морито сэрэгүүд зүрхэтэй добтолго хэжэ дайсанай 130 ашаанай машина, 30 хүнтэн машина ба 70 мотоцикл гартаа оруулба.

* * *

Тульска областиин партизанууд немецкэ солдадуудые амжалтатайгаар хюдажа, фашистскэ армиин зэр зэбсэг ба транспортые үгы хэнэ. Нүхэр Ч. гэгшын партизанска отряд нэгэ тосхондо бүтэн үлэһэн 2 гэрые минировалээ. Тосхониие эзэлһэн немецүүдэй унтаандань һүни гэрнүүдынь тэһэ дэлбэ татагдажа 17 гитлеровец алагдаба. Нэгэдэһэн партизанска отрядууд ноябриин 20-ой һүни немецүүдэй колоннодо добтолго хэбэ. Фашистнууд ашаанайнгаа машинануудай хажууда һахюулнуудые табяад амарһан байгаа. Партизанууд абяа аниргүйгөөр һахюулнуудыень алаад, шарганууд дээрэ 12 станково пулемет, 85 винтовко, 20 автомат, һомо хэрэгсэлнүүдые ашажа абаба. Һүүлээрнь машинануудыень бензин адхаад галдаһан байна. Майхан ба газар гэрнүүд сооһоо бултайлдан гараһан немецкэ солдадуудые партизанууд пулемедоор буудажа ба жадаар хадхажа алаһан байна. Энэ ябуулгын үедэ хамта 120 шахуу фашистска булимтаргшад хюдагдан һалгаагдаа.

* * *

Зүүн фронтһоо гэрэйхиндээ бэшэһэн немецкэ солдадуудай бэшэгүүд үдэрһөө үдэртэ улам гэмшэлтэй боложо байна. Ефрейтор Вилли Гратте гэгшэ өөрынгөө түрэл хамаатанда иигэжэ бэшэнэ: «Олон нүхэдни өөһэдынгөө залуу амиһые алдаа... Хүнэй хоморжолго ба хооһоролго хододоо дэлгэрнэ. Бидэнэй урда үшөө хүндэ байлдаанууд тохёолдохо байна. Бидэнэр сооһоо хэрбээ хүнүүд эхэ орондоо бусаа һаа, тэдэнэр эхэл золтон гээшэ». Георг Бишоф гэгшэ урдань хамта алба хэһэн ефрейтор Людвиг Клумпе гэгшэдээ иигэжэ мэдээсэнэ: «...Хүндэ ба хатуу шанга байлдаанууд болоо. Ши бидэнэр сооһоо хэнүүдэй мэндэ ябаһые мэдэхээ хүсэнэ ёһотойш. 20 хүмнай алагдаа. Би тэдэ бүгэдые тооложо үгэһүүб: Генке, Левеб Видао, Френк, Керкелинг, Лендлин, Синитц, Дреспе, Рубель, Брандштеттер, Шейнеман, Ланоин, Крюгер, Альфред, Гейнц, Гальц, Ферт, Квальман, Бухвальд, Наффен. Шархатагшадай тоо 60 хүрөө. Тамаһаа таража шадаһан хүнүүд гэхэдэ: бидэ, тон үсөөхэн хүнүүд байнабди. Мүн Витт ба Герберт гэгшэд шархатанхай. Бүгэдые тоолжо барахаар бэшэ» Солдат Гюнтер гэгшэ тэсэшэгүй хүйтэн байна гэжэ һамгандаа бэшэхэ зуураа, иигэжэ мэдээсэнэ: «Манай байһан газарта саһан... Нохойн хүйтэн. Би болбол хүйтэн Россида байнгүй, таанараараа хамта гэртээ байхые хүсэнэб. Намда 2 паар дулаан оймһо, 1 паар оройлто элигээгыш. Энээгээр бэшэлгээ дүүргэхэ ёһотой байнаб, юуб гэхэдэ, хургадни бээрэшоо». Немецкэ офицер Ганс гэгшэ Берлиндэ һууһан өөрынгөө һамган Лотте гэгшэдэ иигэжэ бэшэнэ: «Бидэ баһа үсөөрөөбди. Шинии мэдэхэ лейтенант Бреннеке, баһа нэгэ унтер-офицер ба 4 солдат алагдаа. Би торсолдоод лэ байнаб. Манай байһан газарта шэрүүн хүйтэн боложо байна...»

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшэ нүхэр М. И. Калинин Польско республикын министрнүүдэй Советэй түрүүлэгшэ ба зэбсэгтэ хүсэнүүдэйнь главнокомандующи генерал В. Сикорскотой уулзаба

Энэ оной декабриин 1-дэ СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшэ нүхэр М. И. Калинин польско республикын министрнүүдэй Советэй түрүүлэгшэ ба зэбсэгтэ хүсэнүүдэйнь главнокомандующи генерал В. Сикорский гэгшэтэй уулзаба, тэрэниие польско посол господин Кот ба СССР-эй территори дээрэхи польско армиие командалагша генерал Андерс гэгшэд үдэшэжэ ерэһэн байна.

Уулзалга дээрэ СССР-эй Арадай Комиссарнарай Советэй түрүүлэгшын орологшо, Гадаадын Хэрэгүүдэй Арадай Комиссарай орологшо нүхэр А. Я. Вышинский ба СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй секретарь нүхэр А. Ф. Горкин байлсаба.

ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Советэй түрүүлэгшын орологшо, Гадаадын Хэрэгүүдэй Арадай Комиссарай орологшо нүхэр А. Я. Вышинский Польско республикын министрнүүдэй Советэй түрүүлэгшэ ба зэбсэгтэ хүсэнүүдэйнь главнокомандующи генерал Сикорскотой уулзаба

Энэ оной декабриин 1-дэ ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Советэй түрүүлэгшын орологшо, Гадаадын Хэрэгүүдэй Арадай Комиссарай орологшо нүхэр А. Я. Вышинский Польско республикын министрнүүдэй Советэй түрүүлэгшэ ба зэбсэгтэ хүсэнүүдэйнь главнокомандующи генерал Сикорский гэгшэтэй уулзаба, тэрэниие польско посол господин Кот үдэшэһэн байна.

Мүн тэрэ үлэр нүхэр А. Я. Вышинский болбол генерал Сикорский гэгшэтэй харюугай хүндэ болгон ошожо уулзаба.

Польско республикын министрнүүдэй Советэй түрүүлэгшэ ба зэбсэгтэ хүсэнүүдэйнь главнокомандующи генерал В. Сикорский гэгшэ СССР-тэ ерэбэ

Польско республикын министрнүүдэй Советэй түрүүлэгшэ ба зэбсэгжэмэл хүсэнэйнь главнокомандующи генерал В. Сикорский гэгшэ главнокомандующын штабай начальник бригадна генерал Климецкий, премьерэй кабинедэй советник господин Ретингер ба бусадта үдэшэлүүлэн Куйбышев городто энэ оной ноябриин 30-да ерэһэн байна.

СССР-эй СНК-гэй түрүүлэгшын ба Гадаада хэрэгүүдэй Арадай Комиссарай орологшо нүхэр А. Я. Вышинский, Куйбышевскэ горсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр М. А. Пылев, Куйбышев городой комендант подполковник нүхэр П. М. Лукин ба Гадаада хэрэгүүдэй Арадай Комиссариадай, Оборонын ба Уһан-Сэрэгэй Флодой наркомадуудай харюусалгата хэдэн тушаалтад, мүн тэрэшэлэн посол господин Кот түрүүтэй польско республикын посольствын состав, Великобританиин посол господин Криппс ба английска сэрэгэй миссиие оройлогшо генерал Макфарлан, Афганистанай посол господин Султан Ахмед Хан, Турецкэ республикын посол господин Актай, Хитад республикын посол господин Шао-Ли-Цзе, США-гэй этигэмжэтэ ба бүрин эрхэтэ министр господин Торстон, Швециин посланник господин Ассарссон, Чехословацка республикын посланник господин Фирлингер, Грециин посланник господин Пипинелис, Норвегиин этигэмжэтэ господин Люнде, Иранай этигэмжэтэ господин Этесами, Югославиин этигэмжэтэ господин Богич ба дипломатическа корпусой ба сэрэгэй миссинүүдэй бусад ондоо членүүд генерал В. Сикорскиие аэродром дээрэ угтаба.

АРЬЯАТАН ДАЙСАНИИЕ АМИИНЬ АБХУУЛАНГҮЙ СОХИЕ!

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай фронтнууд дээрэһээ һүүлэй мэдээсэлнүүд

Манай частьнууд дайсанай шэнэ түрилтые эрэлхэг зүрхэлигөөр тогтоон барина

БАРУУН ФРОНТ, ноябриин 20. **(ТАСС-эй спецкорр).** Дайсан хадаа Москвада орохо холын замууд дээрэ олон тоото танк ба моторизированнэ ябган сэрэгые суглуулаад ноябриин 19-дэ хэдэ хэдэн участогуудта добтолжо оробо. Мүнөө үедэ Центральна, Хойто ба Урда участогууд дээрэ шуһата тулалдаанууд боложо байна. Дайсан болбол манай оборонын гүнзэгы уруу орохые һэдэжэ, хэды ехэ гээлтэдэ оробошье һаа ябуулгануудаа шангадхажа үргэлжэлһөөр.

Фронтын Хойто участогта илангаяа хатуу шанга байлдаанууд болоно; эндэ немецүүд К. городто орохые эрмэлзэжэ танк ба ябган сэрэгые атакада ехэ олоор хаяба. Ноябриин 18-ай һүнэ хэһэн дайсанай бүхы атаканууд тэдэндэ айхабтар ехэ хоролтотойгоор манай сэрэгүүдэй контратакануудаар гэдэргээ сохигдоһон байна. Мүн энэ һүни танкнуудаар дэмжэгдэһэн манай нэгэ часть немецүүдые Р. пунктын дэргэдэ атаковалжа, хоёр тосхониие эзэлээд, дайсанай томо частиин штабые бута сохиһон ба зуугаад солдат ба офицерые, олон танк, автомашина, мотоцикл, ехэ буунуудые үгы хэһэн байна.

О. райондо немецүүдэй добтолго хэһэнэй түрүүшын лэ үдэр танкнуудай айхабтар хатуу шанга тулалдаан болобо. Дайсан эндэ ямаршье амжалта түйлаагүй; тэрэ хадаа 400 хүнөө алуулжа, 4 танк ба бусад олон зэбсэглэлые гээгээд гэдэргээ сухариһан байгаа.

Һүниндөө ехэ гээлтэдэ ороһоншье һаа дайсан болбол ноябриин 19-эй үглөөгүүр урагшаа дугташажа үргэлжэлбэ. Тэрэ хадаа С. районда 50 танк добтолгодо оруулжа, тэрэнэй хойноһоо ябган сэрэгээ хаяһан байна. Энэ райондо дэлгэрһэн шуһата байлдаан һүни орой болтор үргэлжэлөө. Дайсан хадаа ехэ гээлтэдэ оробошье 2—3 километр урагшаа дабшажа, хэды тосхонуудые эзэлжэ шадаһан байгаа. Энэ зүгэй участогуудай нэгэндэ буудалгын эн-скэ часть дайсанда контратака хэжэ З. пунктын хойто захаһаа тэрэниие хобхо сохин гаргаба.

Волоколамска зүгтэ немецүүд болбол 8 дивизи, тэрэнэй тоодо 4 танкова, ябган сэрэгэй 3 ба «СС»-тэнэй нэгэ дивизиие байлдаанда хаяһан байгаа. Дайсанай хүсэнүүд хадаа манай хамгаалгын рубежые таһа татажа советскэ сэрэгүүдэй ара талада орохо һэдэлгэтэйгээр хэдэ хэдэн газарнуудта нэгэн доро добтолжо оробо.

П. ба Д. тосхонууд шадар хатуу байлдаанууд болоно. Манай боецүүд дайсанай шанга түрилтые эрэлхэгээр тогтоожо байна. Манай частьнуудай нэгэн хадаа немецүүдые хоёр тосхонһоо сохижо гаргаад удха шанартай рубежые эзэлээ. М. пунктые эзэлхэ гэһэн дайсанай бүхы һэдэлтэнүүд мүн лэ ямаршье үрэгүй байба. Дайсан хадаа ехэ гээлтэдэ орожо энэ тосхон шадар зогсоогдоо; тэдэнэр байлдаанай болоһон газар дээрэ 30 танк, солдадууд ба офицернүүдэйнгээ 700 үхэһэн бэе орхиһон байна.

Энэ райондо ябуулгануудые хэжэ байгаа советскэ сэрэгүүд үсэгэлдэр дайсанай үлүү ехэ хүсэнэй түрилтэ доро сухарижа хамгаалгын шэнэ рубежые эзэлхэ баатай болоһон байгаа. Советскэ танкова частьнууд эндэ айхабтар шанга контратака хэбэ. Манай танкнуудай сохилтые немецүүд тэсэнгүй, байлдаанай болоһон газар дээрэ олон үхээр ба буу зэбсэг хаяжа, хэдэн тосхонуудые орхёод баруун тээшээ сухариһан байна.

Үсэгэлдэр дайсан болбол Можайска зүгтэ мүн баһа эдибхитэй ябуулгануудые хээ; немецүүд нэгэн доро хэдэ хэдэн газарнуудта добтолжо ороһон байна. Добтолгын түрүүшын часуудта дайсан хадаа зарим участогууд дээрэ манай частьнуудай байһан газар уруу шаантаглан орожо шадаба. Мүнөө тэндэ үсэд шанга байлдаан боложо байна. Зарим хэды пунктнууд нэгэнэй гарһаа нүгөөдын гарта ороно.

Үсэгэлдэр командир Захаркинай часть дайсаниие С-л. районда урдынхидаал адли амжалтатайгаар атаковалжа үргэлжэлбэ. К. районда үсэд шанга байлдаанууд болоно. Командир Мироновой часть С. районда болоһон байлдаанудай үедэ немецкэ 700 солдат ба офицерые үгы хэжэ, станково ба гарай 19 пулемет, 4 миномет ба бусадые буляажа абаба.

Командирнууд Ефремов ба Голубевой частьнуудай участогууд дээрэ эдибхитэй буудалдаан болоно. Хоёр талаһаа тон нарин тагнуул хэгдэжэ байна. Ефремовэй частьнуудай нэгэн Т. районда 40 үлүүтэй немецые үгы хэжэ, нилээд олон трофейнүүдые буляажа абаа. Командир Голубевой частьнуудай участок дээрэ Н. районда болоһон байлдаанай һүүлээр 70 немецкэ солдадай үхэһэн бэе, танкда эсэргүүсэхэ 2 ехэ буу ба 1 зенитнэ тодхолго олдоһон байгаа. Тэрэнһээ гадна, командир Голубевой артиллеристнүүдээр 5 блиндаж ба 8 окоп тэнэ байһан ябган сэрэгтээ, пулеметно 2 үүр, ажаглалтын 2 пункт, минометно 3 ба артиллерийскэ 2 батарей бута хяа сохигдожо үгы хэгдэһэн байна.

И. Грибов.

Ахалагша лейтенант Ремизовэй баатаршалга

БАРУУН-УРДА ЗҮГ. Авиационно частиин Н. штаб болбол немецүүд нэгэ районда манай аэродромые хүреэлбэ гэһэн мэдээ абаба. Тэндэ байһан технигүүд ба мотористнууд үхэлэй аюулда ороод байгаа. Тэдэниие абархын тулада ахалагша лейтенант Ремизовэй экипажые элгээхэ гэжэ шиидхэгдэһэн байба. Ябашье һаа аэродромдо хүрэжэ, тэндэ байгшадые бүгэдыень абажа ерэхэ гэһэн даабари экипажта үгтөө һэн.

Ремизов болбол дүрбэн моторто корабляа үүлэн соогуур шадамгайгаар хоргодуулан аэродром хүрэжэ, газарта бууба. Тэрэ летчик техническэ составай душэнһөө үлүүтэй хүниие корабль дотороо һуулгаал, ямаршье түбэггүй гэдэргээ бусан ниидэжэ ябаба ха. Тиин корабльнь фронтын лини хүрһөөр немецкэ истребительнүүдтэ добтолуулһан байна. Агаарай байлдаан болоо. Агаарай буудагшад Смирнов Люмин хоёр дайсанай атакануудые баатарлиг гэдэргэнь сохиһон байха юм. Тиигэшье һаа, олон атака хэһэнэй һүүлээр немецүүд корабльда дүтэлжэ, тэрэниие шатаажа шадаһан байна.

Тон бэрхэтэй байдал тохёолдобо. Гэбэшье, нүхэр Ремизов гайхамшаг һүбэлгэн ябадал ба эрэлхэг зоригые гаргаа. Тохёолдоһон байдалые тон түргэнөөр мэдэржэ, тэрэ болбол дүтэ шадараа зохистой талмай олоод, шатажа ябаһан самолетоо тэрээн тээшэ шэглүүлжэ, гэмгүй буулгаһан байна. Хүреэлэгдэһэн аэродромой техническэ хүдэлмэрилэгшэд тиигэжэ өөрынгөө сэрэгүүдэй байһан газарта абаашагдаа.

Клинскэ зүгтэ боложо байгаа хатуу шанга байлдаанууд

КЛИНСКЭ ЗҮГ. (ТАСС-эй спецкорр). Москваһаа баруун хойгуурхи замууд дээрэ үнгэрэгшэ недельдэ бэрхэтэй байдал тохёолдоһон байна. Ноябриин 26-ай үглөөгүүр дайсан болбол фронтын энэ участок дээрэ байлалдажа байгаа манай частьнуудые хүреэлхэ зорилготойгоор Волоколамска ба Клинскэ зүгүүдтэ добтолго хэһэн байгаа.

Бүхэли неделиин турша соо шуһа адхалгата байлдаанууд зогсоогүй. Техникын талаар дайсанай нилээд үлүү хүсэ эй байбашье, Улаан Армиин частьнууд фашистнуудта үсэд эсэргүүсэлтэ үзүүлжэ байна. Фронтын гансахан нэгэ участогта манай частьнууд сүүдхэдөө 25-30 танк үгы хэдэг байха юм.

Тиигэбэшье һаа, немецкэ һүрэг дээрмэшэд столица тээшэ зүдхэһөөр. Фронтын волоколамска участок дээрэ илангаяа үсэд шанга эсэргүүсэлгые үзэхэлөөрөө фашистнууд Клинскэ зүгтэхи добтолгобо шангадхаба. Зэрлиг дайсан һүүлэй хоёр үдэрэй турша соо эндэ 2 танкова ба нэгэ мотомеханизированнэ дивизиие байлдаанда хаяһан байна. Үни удаан болоһон байлдаанай һүүлээр дайсанай зарим бүлэгүүд харгы дээрэ гаража шадаа.

Клинскэ зүгтэхи хатуу шанга байлдаанууд нэгэшье һуладаагүй үргэлжэлжэ байна. Манай частьнууд шэнэ дэмжэлгэнүүдые абажа, столица орохо замай мөгр бүхэниие хамгаална.

В. Арефьев.

КРЫМДЭХИ БАЙЛДААНУУД

ФРОНТЫН КРЫМСКЭ УЧАСТОК. **(ТАСС-эй спецкорр).** Хэдэн үдэр абяагүй байһанай һүүлээр манай участок дээрэ хатуу шанга байлдаанууд дахин һэргэбэ. Оборонын баруун талада нь илангаяа үсэд байлдаанууд болоһон байна. Эндэ дайсан ехэ хүсэнүүдые суглуулаад, добтолгодо ороо. Манай частьнууд дайсанай дабшалтые М. районда эрэлхэгээр тогтоожо байна. Манай подразделенинүүдэй нэгэн хадаа стратегическэ ехэ удхатай харгы гаһа отолоод, фашистска сэрэгүүдые нэгэ хэды түрибэ. Энэ районой байлдаанууд үргэлжэлһөөр.

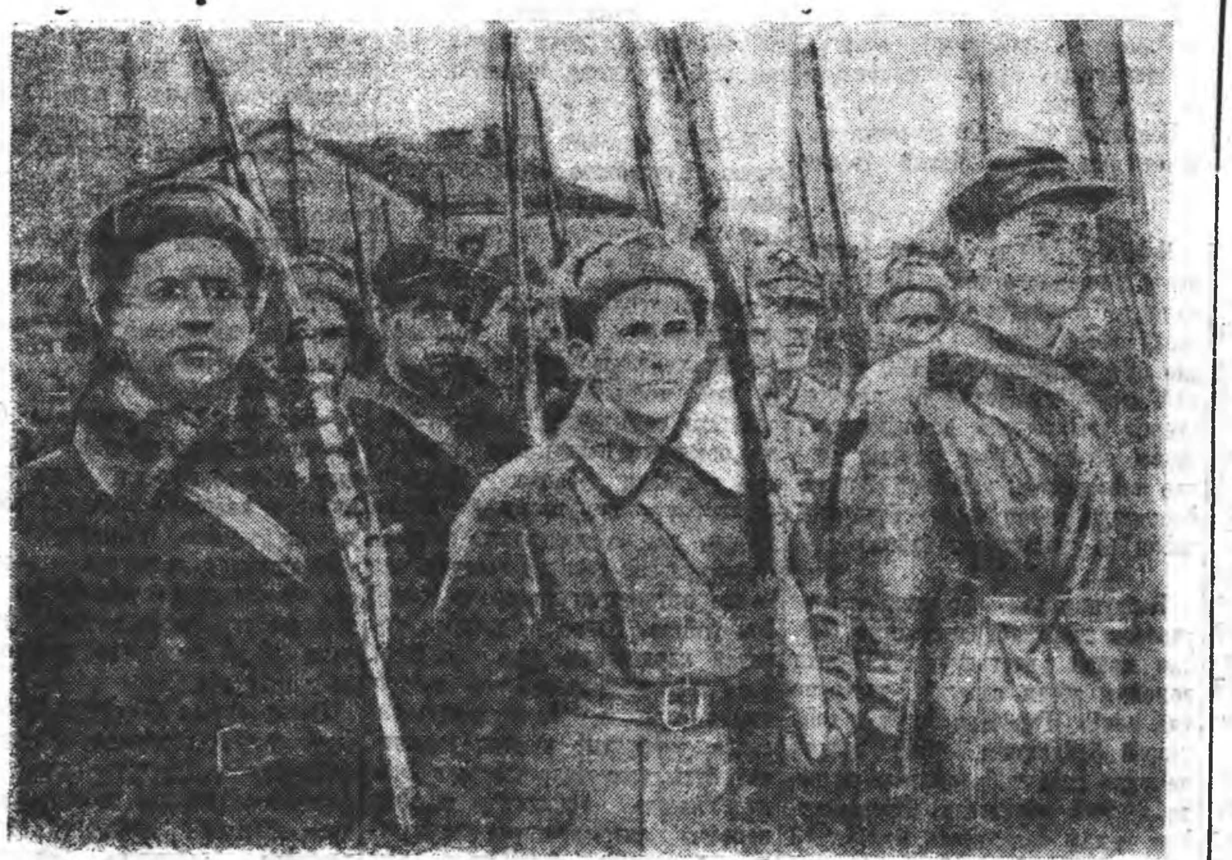

ТҮРЭЛ МОСКВАҒАА ХАМГААЛГАДА. **ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Москворецкэ районой хүдэлмэришэдэй зэбсэгтэ отрядай боецүүд.** В. Малышевай фото (ТАСС).

ССCР-эй НАРКОМФИНДА

Эд зүйл ба мүнгэнэй шүүбэриин лотерей

ССР Союзай правительствын тогтоолой ёһоор, СССР-эй Финанснуудай Арадай Комиссариат болбол эд зүйл ба мүнгэнэй шүүбэриин лотерей үнгэргэхэнь. Лотерейһээ ороһон бүхы олзонь хадаа немецкэ булимтарагшадта эсэргүү дайнаар дашарамдаһан хэмжээнбуулгануудые финансировалгада зорюулагдаха юм.

Лотерейн суммань 1 миллиард түхэригөөр тогтоогдоо. Энэ суммада лотерейн биледүүд 10 түхэригэй сэнтэйгээр гаргагдаха байна.

1942 оной мартын 1-һээ үнгэрэнгүйгөөр лотерейн шүүбэринүүдэй тираж үнгэргэгдэхэ, тус тиражта 200.000.000 түхэригэй суммын 1.500.000 шүүбэри наадаха юм, тэрэ тоо соо 185.000.000 түхэригэй 1.471.500 тоото мүнгэнэй шүүбэри ба 15.000.000 түхэригэй сэнтэй 28.500 эд зүйлэй шүүбэринүүд бии.

Лотерейдэ доорo дурсагдаһан мүнгэнэй шүүбэринүүд тогтоогдоо гэбэл: 50 мянган түхэригэй 10 шүүбэри, 25 мянган түхэригэй 40 шүүбэри, 10 мянган түхэригэй 200 шүүбэри, 5 мянган түхэригэй 1.750 шүүбэри, нэгэ мянган түхэригэй 12.000 шүүбэри, 500 түхэригэй 37.500 шүүбэри ба 100 түхэригэй 1.420.000 шүүбэри бии юм.

Лотерейн эд зүйлэй шүүбэринүүд дотор: эхэнэрэй үмдэхэ, буржагар ноохотой хурьганай арһаар оёһон тус бүридөө 5000 түхэриг сэнтэй 500 пальто, халтар үнэгэнэй ба үнгэтэ хара араатын тус бүридөө 1.500 түхэриг сэнтэй 500 арһан, тус бүридөө 1.000 түхэриг сэнтэй 3.000 ковер, тус бүридөө 975 түхэриг сэнтэй алтаһан 1000 часы, тус бүридөө 800 түхэриг сэнтэй 2000 мүнгэн часы, эрэ ба эхэнэр хүнэй костюмай тус бүридөө 600 түхэриг сэнтэй 3.000 буд (отрез), эрэ ба эхэнэр хүнэй костюмай тус бүридөө 300 түхэриг сэнтэй 6.000 буд (отрез), „ЗИФ“ гэжэ тус бүридөө 275 түхэриг сэнтэй 1000 карманай часы, эрэ хүнэй тус бүридөө 225 түхэриг сэнтэй 4.000 паар гутал, эхэнэр хүнэй тус бүридөө 225 түхэриг сэнтэй 4.000 паар гутал, тус бүридөө 200 түхэриг сэнтэй 500 мүнгэн портсигар, тус бүридөө 200 түхэриг сэнтэй 500 бэшэгэй прибор ба тус бүридөө 120 түхэриг сэнтэй 2.500 торгон платьеын буд бии.

Лотерейн биледүүдэй шүүбэринүүд тиражай үнгэргэгдэһэнэй хойно ба газетэнүүдтэ шүүбэринүүдэй таблицын толилогдоһоной хойто тээ нөөсэлгын кассануудаар түлэгдэхэ байна.

Шүүбэриие абахадаа лотерейнэ билетээ сберкассада үзүүлхэ ёһотой. Шүүбэридэ тудаһан билетүүд 1943 оной январиин 1 болтор үзүүлэгдэжэ болохо. Тус болзорой үнгэрһэнэй һүүлээр шүүбэринүүд түлэгдэхэгүй. Шүүбэриин тудаагүй билетүүд хүсэеэ гээхэ юм.

Эд зүйлэй шүүбэринүүд лотерейн билетүүдэй эзэдтэ гострудсберкассануудай ба госкредидэй Управленеэр элигээгдэхэ байна.

Лотерейн билетүүдые сэхэ предприяти, эмхи зургаан, колхоз ба хүдэлмэрилдэг организацинуудаараа, мүн тэрэшэлэн нөөсэлгын кассануудаар абажа болоно.

Предприяти, эмхи зургаан, колхоз ба бусад организацинуудаар лотерейн билетүүдэй тараалгые гүрэнэй кредитэ ба нөөсэлгын хэрэгтэ туһаламжын комиссинууд ябуулха байна, тус комиссинууд энэ хэрэгтэ өөһэдынгөө түлөөлэгшэдые томилхо юм.

Түлөөлэгшэд болбол лотерейн билетүүдые абаха дуратай зоной списогые хэхэ ба тус список дотор абаха билетүүдэйнь суммань ба билетүүдэй сэнгые түлэхэ болзорнуудынь заагдаха ёһотой.

Туһаламжын комиссинуудаар дамжуулан абтаһан лотерейн билетүүдэй сэнгые түлэлгэ болбол нэгэмүһэн гү, али нэгэ хэдэн болзороор, зүгөөр 1942 оной февралиин 15-һаа хойно бэшээр түлэгдэхэ байна.

Туһаламжын комиссинуудаар дамжуулан абтаһан билетүүдэй мүнгые суглуулга предприяти, эмхи зургаан, колхоз ба бусад организацинуудай бухгалтернуудта даалгагдаа.

Лотерейнэ билетүүд болбол тэдэнэйнгээ сэнгые сум түһэлэн хойнонь үгтэхэ байна.

САНААР ЯБАЛГА—ОБОРОННО ХЭРЭГ МҮН

Н. ИГНАТОВ

ВКП(б)-гэй Обкомой сэрэгэй таһагые даагша

Үнгэрэгшэ үбэлэй үедэ манай республикын физкультурна эмхинүүдэй хүдэлмэринь һайжарһан байгаа. Спортивна обществонууд ба физкультурна коллективүүдээр эмхидхэгдэһэн хэмжээнбуулганаудта хүдэлмэришэн ба колхозно залуушууд олоороо хабаадаһан байна. Энэ хадаа манай арадай дуралдат спортнуудай нэгэн болоһон санын һорёонууд дээрэ илангаяа эли тодоор харагдаба. Нёдондо үбэлэй сезон дотор комсомольско, профсоюзна ба осоавиахимай эмхинүүдээр үнгэргэгдэһэн санын һорёонуудта 28962 хүн хабаадаһан байха юм. Олоороо санаар гаралгада 5117 хүн ба ябгаар ябалгада 6970 хүн хабаадаа. Улан-Удэ город ба аймагуудта эмхидхэгдэһэн санын эстафетэнүүдтэ 1008 хүн хандуулагдаһан байна.

Шэлэгдэмэл санашадай мүрысөөнүүдтэ 813 хүн, командаар ба нэгэ нэгээрээ эрхим һуури эзэлхэ республиканска мүрысөөнүүдтэ 227 хүн хабаадаһан байха юм. Республикын хэдэ хэдэн нютагуудта — Хойто-Байгал, Зэдэ, Баунт, Сэлэнгын ба бусад аймагуудта ажахын политическэ хэмжээнбуулгануудтай дашарамдуулан, тэрэшэлэн санын спортые дэлгэрүүлхэ зорилгоор, санаар ябалганууд эмхидхэгдэһэн байгаа. Хамтадаа 506 хүнэй хабаадалгатайгаар 22 тиимэ ябалга эмхидхэгдэбэ.

Санын һорёонууд ба мүрысөөнүүдые амжалтатайгаар үнгэргэхын тулада БМАССР-эй Совнаркомой дэргэдэхи физкультура ба спортын Комитет 309 инструкторые бэлэдхэһэн байна.

Физкультурна хэмжээнбуулганаудта хабаадагшадай тооһь олошорхоһоо гадна, мүн тус хүдэлмэриин шанарынь һайжарһан байгаа. Манай республикын физкультурнигууд 1940—41 оной үбэлэй сезон соо хэдэ хэдэн амжалтануудые түйлаа. Санаар ябалгын һорёонууд ба мүрысөөнүүдтэ хабаадагшадай 83 процентнь ГТО-гэй нормонуудай эрилтэнүүдые хангажа шадаба. Сибирь ба Алас Дурна зүгэй санашадай мүрысөөндэ хабаадалсан, республикымнай эдиршүүдэй команда нэгэдэхи һуури эзэлээд, СССР-эй Совнаркомой дэргэдэхи Физкультура ба Спортын Бүхэсоюзна Комитедэй кубогые абаһан байха юм. Тэрэшэлэн Сибирь ба Алас Дурнатахи 11 городой мүрысөөндэ манай санашадай команда 4-дэхи һуури эзэлээ.

Санашад нүхэд Наумов ба Костина гэгшэд түргөөр ябдаг мэргэжэлтэдэй зэргэдэ хүрэбэ, мүн нүхэд Заикин ба Амбросова гэгшэд санаар ябалагаар Сибирь ба **Алас Дурна зүгэй чемпионууд болонхой.** Бүрят-Монголой физкультурна, спортивна олохон коллективүүд тоогоороо урлаһан ба эмхидхэлэйнгээ талаар бэхижэһэн байна. Улан-Удэ городой «Динамо», «Медик» ба ПВЗ-гэй «Локомотив» гэдэг обществонууд үнгэрэгшэ үбэлэй спортын сезониие һайнаар дүүргэа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Түнхэнэйхид санашадай республиканска мүрысөөнүүдтэ 1-дэхи һуури эзэлһэн ба мүн Баунтын команданууд бусад аймагуудайхидһаа олон хүнүүдые хабаадуулжа шадаһан байха юм.

Тэрээнһээ гадна, Заиграйн аймагай «Арбижал», «Улаан Эрхирик» ба Тарбагатайн районой «Победитель» колхозуудтахи физкультурна коллективүүд хүдэлмэрээ һайнаар табижа шадаһан байна.

Манай республикын физкультурна эмхинүүдээр үнгэрэгшэ сезон дотор ябуулагдаһан хүдэлмэриин дүнгүүдые гаргаха зуураа, юрэнхы дээрээ муу бэшэ байгаа гэжэ тобшолол хэхэ ушартай болоно.

Гэхэтэй хамта, республикын физкультурна эмхинүүдэй хүдэлмэридэхи дутуу дундануудые тэмдэглэлэнгүй гаража болохогүй. Жэшээлхэдэ: санын базануудай муугаар хүдэлмэрилһэн ушарһаа, физкультурна коллективүүд шухала зүйлнүүдээр хүсэд хангажа шадагдаагүй байгаа. Һая һуража байһан санашадта туһалха ба мазь хэрэглэхэ талаар заабари үгэхэ ябадал зүндөө бүтэхэдэ табигдашаһан байха юм.

Санаар ябалгые эмхидхэхэ талаар манай республика дотор байгаа тон ехэ арга боломжонууд хүсэд хэрэглэгдээгүй гэхэдэ ажаг һэжэг байхагүй. Бидэнэр бүри ехэ түйлалтануудые хангажа шадаха байгаабди.

Манай республика дотор үбэлэй саг үнэнтөөрөө орожо ерэбэ. Хэдэ хэдэн аймагуудта санаар ябалга эхилээ. Зүгөөр, юрэнхы дээрэнь абажа үзэбэл, бэлэдхэлэй хүдэлмэри үшөө дүүргээдүй байһаар.

Тиигэбэшье һаань, физкультура ба спортын Республиканска Комитет нёдоной үбэлэйнгөө дутуунуудһаа зохихо тобшолол үшөө хээгүй байна. Юуб гэхэдэ, Улан-Удэ городто 105 хүниие, аймагуудта 700 хүниие инструкторнууд болгон бэлэдхэхээр түсэблэһэн аад, мүнөө хүртэр тэрэнээ дүүргэлтэ болгожо шадаадүй. Городто мүнөө дээрээ 12 хүнһөө бүрилэһэн 1 группа семинар хэжэ эхилбэ.

Улан-Удэ городто санын 5 база тоологдодог аад, нэгэниинье мүнөө хүртэр нээгдээдүй. Эдэ базанууд өөһэдынгөө мэтэлдэ миил 605 паар санатай байха юм, тэрэ мүртөө хүсэд бэлэн болгогдоодүй.

Республиканска Комитет ба нютагуудтахи физкультурна эмхинүүд халаа физкультурнигуудай мэтэлдэ байһан сагануудые бүридхэлгөөр юушье хээгүй байна.

Дээрэ дурсагдаһан баримтанууд болбол санаар ябалгын сезондо бэлэдхэлэй хүдэлмэриин хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байһаниие гэршэлнэ.

Иимэ ушар саашадаа тэсэжэ шадагдалагүйнь элитэ. Тус дутуунуудые тон ойрын сагта усадхажа, санаар ябалгые шудалалгада ажалшадые үргэн олоор хандуулха хүдэлмэри эршэмтэйгээр **ябуулха—энэ халаа, түбхын тү**рүүндэ, физкультурна эмхинүүдэй, мүн комсомольско ба партийна организацинуудай хүндэтэ хэрэг болоно.

Энэ жэлэй спортивна сезониие эрид ондоо оршон байдалда үнгэргэхэ байһанаа мартажа ябашье болохогүй.

Шуурган һалхяар шуухиран орожо ерэһэнародой шэмэрүүн үбэл хадаа тонуулшад ба булимтарагшадай гитлеровскэ булэг бандидуудые хуха хүлдэхөөжэ, үбдэг дээрэнь бохинуулна.

Зүгөөр, манай советскэ арад найдамтайгаар ба һамбаатайгаар үбэлдэ бэлэдхэжэ байна. Үбэл хадаа бидэнэй дадаһан уларил юм. Хахир хүйтэн үбэл болбол хари газарай булимтарагшадта эсэргүү тэмсэлдэмнай үнэн туһалагша байһыень манай арадай олон зуун жэлэй түүхэ гэршэлнэ. Наполеондо эсэргүүсэн, эсэгэ ороноо хамгаалһан дайнда манай үбгэ эсэгэнэр, герой-партизанууд — санашад болбол французска эзэмдэгшэдтэ ехэ түбэг ушаруулан, дайсанай оломянган солдадуудые үхэсэ сохиһон байна. Советскэ сэрэгүүд хадаа гражданска дайнай жэлнүүдтэхи үбэлэй хүйтэлэй үедэ интервентнүүд ба сагаан гвардеецүүдые һамна сохин намнаһан байха юм.

Карело-финскэ арадай герой Тойво Антикайнен түрүүтэй интернациональна һургуулиин курсантнуудай санаар ябаһан мянган километрын поход, гражданска дайнай үедэ Сибириин ба Алас Дурна зүгэй алдарта партизанууд-санашадай хэһэн дайшалхы ябуулганууд советскэ арадай дурасхаалда хэтэдээ мүнхэ үлэхэ байна.

Сагаанфиннүүдтэ эсэргүү ябуулагдаһан дайн хадаа санаар ябаха шадабариин ямар ехэ удхашанартай байһаниие эли тодоор харуулаа. «Санаар ябаха шадабаригүйгөөр, үбэлэй сагта дайшалхы ябуулганууды амжалтатайгаар шиидхэжэ шадагдахагүй» (Тимошенко). Сана хадаа саһатай сагтахи дайнда ябган сэрэгэй шадабариие дээшэлүүлдэг гэжэ мэдэхэ хэрэгтэй.

Ороной гүн тыладахи республика болохо манай Бурят-Монголой бүхы организацинууд хадаа бэе хүсэһэн бүхы хүниие, түрүүшын ээлжээндэ Всевобучын боецүүд, командирнууд ба политхүдэлмэрилэгшэдые, санаар ябалгада һургахаһаа гадна, мүн тэрэнэй олон янзын дүрэшэлые—үгсүүр, уруу дуул ба хотиргой газарнуудта түргөөр ябаха, сана дээрэһээ винтовкоор, автомадаар, пулемедоор буудаха ба гранат шэдэхэ мэргэжэл шудалуулха ёһотой.

Физкультура ба спортын Республиканска Комитет болбол санаар ябалгада һургаха инструкторнуудые бэлэдхэлгээр эрид шууд хэмжээ абаха уялгатай. Санашадые бэлэдхэхэ хэрэгые энэ дары эхилхэ шухала. Ямаршье атагай сагта походуудые хэжэ дүрэшэхэ хэрэгтэй. Энэ хадаа бэе махабодые хатуужуулха, үбэлэй походно ажабайдалда бэлэдхэхэ байна. «Һуралада хүшэр байбашье, байлдаанда хүнгэн байдаг» гэһэн суворовско хуушанай захяае мартажа ябашье болохогүй гээшэ.

Мүнөө жэлдэ нилээд олон сана хэрэгтэй болохо байһаниие харадаа абажа, эртээнһээ бэлэдхэхэ хэрэгтэй. Сана маталга—түбэгтэй хэрэг бэшэ. Физкультурник бүхэн өөртөө сана дархалжа шадаха байна. Нөлөөдэ Зэдын, Бичурын, Түнхэнэй ба Баргажанай аймагуудай эдибхитэд өөһэдынгөө хүсөөр сананууды матаһан байха юм.

Мүн энэ жэлдэ Баргажанай аймагта 100 паар сана матагда[illegible] байна. Баргажанайхидай түсэ[illegible]лые бүхы аймагууд халан аба[illegible] ёһотой.

Манай республикын комсомо[illegible]ско организаци болбол сана[illegible] ябалгын һорёонуудые һайна[illegible] үнгэргэн, ехэ хэмжээнбуул[illegible] түргөөр ба һайнаар эмхидх[illegible] шадаха байһаниие бодото дээрэ[illegible] харуулаа.

Санаар ябалга—оборонно хэр[illegible] гээшэ, санаар ябалгын мэргэж[illegible]лые хэд түргөөр ба һайна[illegible] шудалгаб, тэдэнэр дайнда [illegible] байһаниие ойлгожо, манай ре[illegible]публикын комсомольско органи[illegible]цинууд энэ жэлэйшье сезони[illegible] эрхимээр үнгэргэлгын гол эмх[illegible]хэгшэнь болохо байһанда һэ[illegible] байхагүй.

Нютагуудтахи партийна орга[illegible]зацинууд, түрүүшын ээлжээ[illegible] айкомуудай дэргэдэхи сэрэгэй [illegible] һагууд хадаа санаар ябал[illegible] ажалшадые һургаха хэрэгтэ [illegible]та анхарал табиха, үдэр бүр[illegible] тодорхой туһаламжа ба хүтэлб[illegible] хангаха ёһотой.

Санаар ябалгада ажалша[illegible] һургалгаа манай эхэ ороной об[illegible]ронно нэмэлтэ гэжэ тоолохо э[illegible]тэй байхаар ба нүхэр Стал[illegible] уряада бодото харюу гэжэ то[illegible]хо эрхэтэй байхаар эмхидхэл[illegible] партийна, комсомольско, физ[illegible]турна ба Осоавиахимай орга[illegible]цинуудай хүндэтэ хэрэг мүн.

Олон мянган эрхим са[illegible] боецүүдые бэлэдхэжэ, зэрлиг [illegible]шистска булимтарагшадые б[illegible] даньүгы хэхэ ябадалые түр[illegible]

Бурят-Монголой ажалшад, [illegible]наар ябалгада мэргэжэгты!

Нүхэр Сталинай элидхэл—манай ажал-ябуулгын программа мүн

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

НЕМЕЦКО-ФАШИСТСКА БУЛИМТАРАГШАДТА СЭРГҮҮСЭН ТЭМСЭГШЭДЭЙ ЗЭРГЭДЭ ЗОХИХО ҺУУРЯА ЭЭЛЭН ЖАГСАЯ

ВКП(б)-гэй БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ОБКОМОЙ VIII ПЛЕНУМ

...1 оной ноябрийн 27—28-ай ...үдэтэ ВКП(б)-гэй Бурят-Мон... Областной Комитедэй VIII-... пленум болобо. Пленум бол... ...үгэр Сталинай элидхэл соо ...н заабаринуудые бэелүүлхэ ..., мүн 1941 оной хүдөөажа... ...жалэй дүнгүүд ба саашанхи ...онууд тухай элидхэлнүүдые ...һон ба эмхидхэлэй асууда... ...үблэн хэлсээ.

...үгшын асуудалаар ВКП(б)-... Обкомой секретарь нүхэр ... Игнатьев элидхэл хэбэ.

...хэр Сталинай энэ оной нояб... 6-да хэлэһэн элидхэл ба ...рийн 7-до хэлэһэн үгэ хадаа ...тскэ арадуудай ажал-ябуул... бодото программа болоходо ... тухай ба германска фа... ...а эсэргүүсэһэн советскэ ...ай тэмсэлдэ дайшалхы хүсэ... ...бэг болоһон тухай хэлэхэ ...аа, нүхэр Игнатьев Советскэ ...ай, мүн тэрэшэлэн манай ...т-Монгол республикын ажал... ...ай үйлэдбэриин-политическэ ...хиин үзэгдөөгүй далайса гар... ...ан тухай олон тоото баримта... ...дые харуулба.

...Сталинска урялалгын үгэ... ...лээр зоригжуулагдаһан манай ...публикын ажаүйлэдбэриин олон ...приятинуудай хүдэлмэришэд, ...женерно-техническэ хүдэлмэ... ...ршэд ажалай бүтээсые улам ... дээшэлүүлжэ, продукциин ...ал янзые үргэдхэнэ, стахано... ...уд-хоёрзуутанай тоо олон бо... ... Республикын эрхим колхо... ... колхозшагууд хүдөөажа... ...н жэлые амжалтатайгаар дүүр... ...э, гүрэндөө тушааха хүдөө... ...ахын продуктнуудай бүхы уял... ...удые уридшалан түлэхэ, ...42 ондо таряалангай талмайе ...дхэхэ ба ургасые дээшэлүүл... ...малай үбэлжэлтые эрхим һай... ...р үнгэргэхэ ябадалда зорюу... ...даһан хэдэн олон бодото уялга... ...дые абаад, энээнээ бэелүүлжэ ...на—гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ. ... оборонын фонд байгуулгала ...лтадай зүгһөө патриотическа ...аэхэ дэбжэлтын гараһые олон ...шээнүүдээр баталан харуулба.

...Ажаүйлэдбэриин ба транспор..., мүн хүдөөажахынгшье талаар ...ее бии байһан хэдэн олон шу... ...а дутуунууд дээрэ дэлгэрэнгы... ...р тоггожо хэлээд, немецкэ ...эсэргүүсэгшэдые эсэслэн үй бута со... ...ио ба үгы хэхэ хүртэр тэмсэ... ...р бэлэн байһанаа харуулһан ...публикын ажалшадай уялга... ...удые ба дурадхалнуудые нийтэ... ...н нэгэдхэлгэ дээрэһээ ВКП(б)-... Обкомой Бюрогой зохёоһон ...оото хэмжээябуулгануудые то... ...лон харуулжа элидхэлшэ хэлэ...

Нүхэр Игнатьевай элидхэл ту... ...а нүхэр Семеновто (ПВЗ-гэй ...альник) үгэ үгтэбэ.

—Нүхэр Сталинай элидхэлэй ...үхэр манай предприятиин бү... ...-хүдэлмэри хадаа доторой ре... ...рсүүдые элсүүлэн эмхидхэхэ ...лаар дахин харагдаха ёһотой ...айһань илангаяа эли тодо бай... ...а гэжэ—тэрэ хэлэнэ. Заводой ...үдэлмэришэд ба инженерно-тех... ...ическэ хүдэлмэрилэгшэд энээн ...уһайда хүсэд ойлгон мэдэнэ. ...жалай энтузиазм гаргаһан олон ...оото үльгэр жэшээнүүдһээ ган... ...ахан нэгэ жэшээ би харуулхам... ...а. 60 тухай тоотой хүдэлмэри... ...эд ба инженерно-техническэ хү... ...лмэрилэгшэд шухала оборонно ...абарише дүүргэхын тулада сүүд... ...соо 14—14 час хүдэлмэрилһэн ...айна.

Саашань нүхэр Семенов ПВЗ-дэ ...нэ продукциинуудые шудалха ...алаар зарим дүнгүүд ба ойрын ...ай зорилгонууд тухай хэлэбэ.

Дараань мяханай комбинатай ...ректор нүхэр Колачев үгэ аба... ...з хэлэбэ. «Манай заводой кол... ...ектив,—гэжэ тэрэ хэлэнэ,—хү... ...лмэрээ сэрэгэй ёһоор шэнэдхэн ...бихын тулада нилээд хүдэлмэри ...бэ. Гэбэшье билэнэр ажалай ...тээсые дээшэлүүлхэ талаар бү... ...ы арга боломжые үшөө хүсэд ...эглэзэгүй байнабди. Гол про... ...укци гаргалгын програм... ...ые саг үргэлжэ үлүүлэн ...үргэхэ зорилго табихатай ...мта, мүн юумэ угаалаг ...ылэ, сабуу, сана тоһоодог зүйл ... үргэн хэрэгсэлэй бусад зүйл... ...нүүдые үйлэдбэрилхэ уялгые би... ...энэр абаабди».

—Продукци гаргалгын жэлэй ...түсэб бүри октябрьда 101 про... ...цент гүйсэдхэгдөө,—гэжэ нүхэр Сосновский (Загаһанай трест) ...пленумдэ мэдээсэбэ. Гэхэтэй хам... ...та, загаһанай ажаүйлэдбэриин предприятинууд илангаяа шэнэ сөөрэмүүдые шудалха ба мүнөө ашаглагдажа байгаа сөөрэмүүдые хүсэд дүүрэн хэрэглэхэ талаар үшөө хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ, гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

ВКП(б)-гэй Закаменай айкомой секретарь нүхэр **Халеев** тус аймагай ажаүйлэдбэриин хүдэлмэри ба саашанхи зорилго тухай хэлэхэ зуураа, нүхэр Сталинай элидхэлдэ харюулжа, ажалшадай абаһан уялгануудые бэелүүлхэ тушаа, ВКП(б)-гэй айкомой абаһан хэмжээябуулганууд тушаа тоггожо хэлэбэ. Жэшээлхэдэ, аймагай ажалшад 1941 онойхидо орходоо 1942 ондо орооһото тарилгые 1000 га, овощь 200 га үлүү тарижа, тарилгынгаа талмайе ехэ болгохо уялга абаа.—гэбэ.

ВКП(б)-гэй Бичурын айкомой секретарь нүхэр **Абрамовта** ээлжээтэ үгэ үгтэбэ. Аймаг дотор ерэхэ 1942 ондо ороoһото культурын талмай 3000 га ехэ болгогдохо байна гэжэ,—тэрэ мэдээсэбэ. Саашань овощь болбосоруулха промкомбинат аймаг дотор байгуулха асуудалые дэбжүүлэн табиба.

Нүхэр **Шумаринов** (түмэрзамай узэл) болбол түмэр зам дээрэ лунинска методэй хүдэлмэриин саашалаа улам дэлгэржэ байһан тухайда өөрынгөө үгые зорюулан хэлэбэ. Илангаяа, поездно вагонно мастернуудгүйгөөр поезднуудые ябуулдаг дүршэл тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэбэ.

ВКП(б)-гэй Хэжэнгын айкомой секретарь нүхэр **Номоев** хадаа тус аймагай ажалшад нүхэр Сталинай элидхэлдэ харюулжа, тарилгын талмайе 15 процент үргэдхэхэ, ороoһото культурын ургасые 11—14 процент дээшэлүүлхэ, моридой тоо 5,3 процент, эбэртэ малай тоо 10 процент, хонин ямаан 25 процент, гахайе 35 процент олон болгохо уялгануудые абаа,—гэжэ мэдээсэбэ.

Республикын ажаүйлэдбэриин продукциин ассортиментые үргэдхэхэ ба энээнтэй дашарамдуулан баян элбэг түүхэй эдлэлэй ба энергитическэ ресурснуудые хэрэглэхэ асуудал тухай БМАССР-эй Совнаркомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Болсохоев** тоггожо хэлэбэ. Модоной химическэ ажаүйлэдбэриие дэлгэрүүлхэ ба хүдөө нютагуудта хомут тоног үйлэдбэрилгые болон моридой транспортна хэрэгсэлнүүдые эмхидхэхэ зорилго тушаа хэлэбэ.

Мүн ВКП(б)-гэй Мухар-Шэбэрэй айкомой секретарь нүхэр **Будаев П.**, ВКП(б)-гэй Сэлэнгын айкомой секретарь **Шодонов** гэгшэд үгэ хэлэбэд.

Нүхэр Сталинай элидхэл соо табигдаһан зорилгонуудые түйсэдхэхын тулада, эхин парторганизацинуудай, ажаүйлэдбэриин ба түмэр замай транспортын коллективүүдэй, колхозшагуудай ба хүдэлмэришэдэй уялгануудые ба дурадхалнуудые нийтэлэн нэгэдхэһэн, аймаг ба райнуудай партийна комитедүүдэй пленумүүдэй болон партийна эдибхитэнэй суглаануудай шиидхэбэринүүдэй үндэһэ дээрэһээ зохёогдоһон ВКП(б)-гэй ОК-гэй Бюрогой хэмжээябуулгын түсэбые пленум батална.

Ажалай бүтээсын ургалтые түйлэжэ, уралан нарижуулагшадай, уралан зохёогшодой ба стахановецүүдэй али бүхы зохёон байгуулгын үүсхэлые һайшаан урмашуулжа, шэнэ продукциие шудалгатай ба гаргалтатай холбоотойгоор абтаһан уялганууды, даабаринуудые гүйсэдхэлгые өөрынгөө үдэр бүриин хяналта доро абахыень ВКП(б)-гэй ОК-гэй һалбариин таһагуудые, айкомууд, райкомуудай ба эхин парторганизацинуудай секретарьнуудые пленум уялгалба.

Нүхэр Сталинай түүхэтэ программа заабариие бодото дээрэнь бэелүүлхэ талаар юу хэһэн дээрэһээ дүнгэлэжэ, парторганизаци бүхэнэй, коммунист бүхэнэй хүдэлмэри сэгнэглэхэ байна гэжэ пленум тэмдэглэбэ.

* * *

ВКП(б)-гэй ОК-гэй пленум болбол «1941 оной хүдөөажахын дүнгүүд тухай» хоёрдохи асуудалаар БМАССР-эй Совнаркомой түрүүлэгшэ нүхэр **С. М. Ивановой** элидхэл сонособо.

Эсэгэ ороноо хамгаалалгын агуу эхэ дайнай үдэрнүүдтэ, илангаяа Октябрьска революциин XXIV ойн баярта зорюулагдаһан нүхэр Сталинай түүхэтэ элидхэлэй һүүлээр манай республикын колхозшагуудые хабаадуулһан угаа ехэ үйлэдбэриин-политическэ дэбжэлтые нүхэр **Иванов** олон эли тодо үльгэр жэшээнүүдээр харуулба.

Гэхэтэй хамта, хүдөөажахын талаар байһан дутуу дундые эсэслэн усадхаха ба хүдөөажахые сэрэгэй ёһоор шэнэдхэн табилгые дүүргэхэ зорилго тушаа нүхэр Иванов гол анхаралаа хандуулба.

Нүхэр Ивановой элидхэл тушаа ВКП(б)-гэй Заиграйн айкомой секретарь нүхэр **Сергеев** үгэ хэлэхэдээ, агротехническэ хэмжээ ябуулгануудые үргэнөөр ябуулха тухай, малажалые хүгжөөхэ ба адуу малай үбэлжэлгэ тухай тоггожо хэлэбэ.

ВКП(б)-гэй Кабанскын айкомой секретарь нүхэр **Лагушкин**—тус аймаг дотор энэ жэлэй хүдөө ажалай хүдэлмэриие хүдэлмэриин хүсэнэй талаар бэрхэшээл байбашье урда урдынхиһаа түргэнөөр дүүргэһэн ябадал хадаа манай колхозууд хүдэлмэрөө нүхэр Сталинай заабариин ёһоор шэнэдхэн табиһан ба бүхы юумые фронтын ашa туһада зорюулан табиһаниие харуулна,—гэбэ.

—Малажал үсхэбэрилгын түсэбые мүнөө хүртэр дүүргээгүй байнабди гэбэшье, декабриин 15 болтор дүүргэхэбди,—гэжэ пленумые найдуулба.

—Аймаг дотор бэлэдхэлэй түсэб үшөө гүйсэдхэгдөөгүй. Энэ хадаа аймагай, мүн республикын бэлэдхэлэй органуудай хүдэлмэрэе муугаар табиһаниие гэршэлнэ гээшэ,—гэжэ нүхэр Лагушкин хэлэбэ.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй консультант нүхэр **Иванов** үгэ хэлэхэдээ, Түнхэнэй аймагта һүүлэй үелэ малай үхэһэн баримтанууд тухайда тоггон хэлэбэ. Зарим колхозуудта 100 тухай толгой мал үхэһэн ушар бии. Энээн тухай ВКП(б)-гэй Түнхэнэй айком шанга хэмжээнүүдые абаагүй байна—гэбэ.

Мүн нүхэд **Лоликов** (ВКП(б)-гэй Кяхтын айкомой секретарь), **Петряков** (Газартаряалангай Нарком), **Ковалева** (ВКП(б)-гэй Тарбагатайн айкомой секретарь) ба **Окунев** (Уполнаркомзаг) гэгшэд үгэ хэлэбэд.

Энэ асуудал тушаа пленум болбол тоггоол соогоо «Хүдөөажахын продуктнуудые бэлэдхэлгэдэ политикын хубилалта тухай», «Бурят-Монгол АССР дотор хүдөөажахын продуктнуудай ургалтые ба малажалай ашаг үгэлгые дээшэлүүлһэнэйнь түлөө колхозшагуудай ажалайнь түлөөһые нэмэжэ түлэхэ тухай» ВКП(б)-гэй ЦК-гэй ба СССР-эй СНК-гэй түүхэтэ шиидхэбэриин үндэһэ һуури дээрэ ба мүн баһа «Манай бүхы хүдэлмэриие сэрэгэй гуримаар шэнэдхэн табиха» гэһэн нүхэр Сталинай заабариин үндэһэн дээрэ үнгэрһэн жэлэй турша соо республикын хүдөө ажахыда зарим хэды амжалта түйлагдаа гэжэ тэмдэглэбэ. Ороoһото культурын тарилгын талмай 4 процент ехэ болоо, нийтын мал һүүлэй 9 һарада: эбэртэ малай талаар 5,7 процент, хонин ямаа—12,1 процент, гахай—45,9 процент ургаа. 1940 онтой сасуулхада, хүдөө ажахын гол гол хүдэлмэринүүд энэ жэлдэ тон богонихон болзор соо үнгэргэгдөө, агротехническэ хэмжээябуулганууд үргэнөөр ябуулагдаа, хүдөөажахын продуктнуудые бэлэдхэлгэ эмхитэйгээр үнгэрһэн байна.

Гэхэтэй хамта, хэдэн олон партийна, советскэ, газартаряалангай, бэлэдхэлэй органуудай хангалтагүй хүдэлмэриие пленум эрид шууд шүүмжэлэн буруушааба. Эдэнэй муу хүдэлмэри дээрэһээ республикын юрэнхы хүдэлмэридэ хүдөө ажахы хадаа шухала олон хүдэлмэриин түсэбые гүйсэдхөөгүй, илангаяа таряа бэлэдхэлдэ республикые тэсэшэгүйгөөр хожомдоходо ябадалда хүргэбэ. Бичурын ба Тарбагатайн аймагуудай зарим колхозуудта мүнөө хүртэр таряа сомолго дүүрээдүй, таряа сохилго удаарууллагдажа байна. Сэлэнгын, Заиграйн, Хэжэнгын ба бусад аймагуудай колхозуудта нийтын малые үрихэ хорооха ябадалай баримтанууд бии.

Эдэ ба бусад дутуу дунда зүйлнүүд болбол нютагай олон партийна, советскэ органууд, илангаяа Сэлэнгын (ВКП(б)-гэй АК-гэй секретарь нүхэр Шодонов, аймсоведэй исполкомой түрүүлэгшэ нүхэр Шагдыров), Бичурын (нүхэд Абрамов ба Агафонов), Хэжэнгын (Номоев ба Борисов) аймагайхидай амгалан сагай һанал бодолһоо мүнөө хүртэр үшөө һалаагүй байһанайнь үрэ мүн гэжэ пленум тэмдэглэбэ.

ВКП(б)-гэй айкомой секретарьнууд, аймагай гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр, АЗО-гэй эрхилэгшэдһээ, илангаяа Сэлэнгын, Хэжэнгын ба Бичурын аймагайхидһаа, мүн Наркомзем ба Уполкомзагһаа хүдөөажахыдахи ба хүдөөажахын продуктнуудай бэлэдхэлдэхи хүтэлбэрилгые үндэһөөрынь һайжаруулхыень пленум эрибэ.

ВКП(б)-гэй Бичурын ба Тарбагатайн айкомуудай секретарьнуудые, гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэрые ба газарай таһагай эрхилэгшэнэрые ойрын табан үдэртэ таряа сомолгые дүүрэн хангалхыень пленум уялгалба. Энэ аймагуудай ба мүн Прибайкальска, Иволгын ба бусад зарим айкомуудай секретарьнуудта, гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэртэ таряа тушаалтые, сомолтые ба сохилтые дары хангалхыень хатуугаар дурадхагдаа.

«Колхозуудта нийтын малажалай байдал тухай» энэ оной ноябрьда гаргаһан ВКП(б)-гэй ОК-гэй тоггоолые һайшаагаад, энэ тоггоолые үгэ дуугүйгөөр гүйсэдхэхынь эриһэн ба дутуу дундые зайлуулаагүй, малажалые хүгжөөлгын талаар саашанхи зорилгонуудые шиидхэлгые хангажа шадаагүй байһан партийна, советскэ, газартаряалангай органуудай хүдэлмэрилэгшэдые хүдэлмэриһөөнь гаргажа, сүүдтэ үгэхэ хүртэр хатуу шанга харюусалгада хабадуулхыень ВКП(б)-гэй ОК-гэй Бюродо пленум даалгаба.

1942 ондо таряалангай газарые ба ургасые, илангаяа ороoһото, бобово, техническэ ба овощь-бахчева культурын талмайе үргэдхэхэ ба ургасые эрид дээшэлүүлхэ зорилгоһоо үндэһэлжэ, пленум болбол хабарай тарилгын кампанида бэлэдхэл, ефремовскэ агротехникые саашадаа нэбтэрүүлхэ, хүдөөажахын мэргэжэлтэй кадрнуудые бэлэдхэхэ гэхэ мэтэ тушаа болото хэмжээябуулгануудые хараалаба.

ВКП(б)-гэй ОК-гэй Бюрогоор тодорхойлогдоһон, үрэһэ ба тэжээлэй талаар колхоз ба район хоорондын харилсан туһалсаагын хэмжээябуулгые пленум һайшааба.

Тарилгын ургасые ба малай ашаг олзые дээшэлүүлһэнэйнь түлөө колхозшагуудта үгтэхэ нэмэлтэ ажалай түлөөһэнэй принцип хадаа мүнөө болохоёо байгаа олзо хубаалгада хүсэд бэелүүлэгдэхэ ёһотой ба мүн колхозуудай хүдэлэшэгүй фондые бии болгохо, хямда хадагалха ба тамтайгаар гаргашалха тухай ВКП(б)-гэй ЦК-гэй ба СССР-эй СНК-гэй заабари хүсэд дүүрэн гүйсэдхэгдэхэ ёһотой гэжэ пленум тусгаар тэмдэглэбэ.

* * *

ВКП(б)-гэй ОК-гэй пленум болбол эмхидхэлэй асуудалнуудые шиидхэбэ. Ондоо хүдэлмэридэ орохо болоһон дээрэһээнь ВКП(б)-гэй Областной Комитедэй ой модоной талаар секретариин уялгаһаа нүхэр **Борсоевые** сүлөөлжэ, тэрээнэй орондо нүхэр **Языковые** баталба. ВКП(б)-гэй Областной Комитедэй хүдөөажахын таһагай эрхилэгшэ нүхэр **Барабановые** ВКП(б)-гэй ОК-гэй гурбадахи секретаряар баталба.

Бурят-Монголой республикаһаа гаража ошоһон нүхэд **Белринцев, Бондарев, Бирюков, Иванов, Крестлавский, Кашаров, Столяченко, Соловьев, Шабалин, Чирченко** гэгшэдые пленумэй составһаа гаргаһан ба партийна жаяг зарчамые эбдэһэнэйнь түлөө Бимбаев ба Шабаев гэгшэдые пленумэй составһаа гаргаба.

* * *

Советскэ арадуудай агуу ехэ вождь, хани нүхэр ба полководец нүхэр Сталинай түүхэтэ элидхэл ба үгые өөһэдынгөө бүхы хүдэлмэриин үндэһэ һуури болгохыень Бурят-Монголой партийна ба партийна бэшэ большевигүүдые пленум уряалба.

Немецко-фашистска эзэлэгшэдтэ эсэргүүсэн тэмсэгшэдэй зэргэдэ эрхим түрүү һуури эзэлхын тулада, областной партийна организаци болбол ВКП(б)-гэй ЦК ба нүхэр Сталиниие бүри ниттаар тойрон, республикын ажалшадые ажалай шэнэ шэнэ баатаршалгада элсүүлхэ ... пленум бата бэхээр этигэнэ.

Бушуугаар ажаллан бузар дайсанаа дарая!

Стахановскаар ажаллана

Романовка тосхоной ажалшад болбол нүхэр Сталинай элидхэлэй удхатай танилсан, бүри ехэ амжалтануудта бүгэдөөрөн зоригжожо, унаһан малгайгаа абангүй хүдэлмэрилжэ байнад.

«Баргузинзолото» трестын зам харилсаанай конторын түмэршэ дархан нүхэр И. Глебов гэгшэ ашаа тээлгэдэ айхабтар ехэ удхашанартай даабари абаһан юм. И. Глебов стахановскаар ажаллалгын арга методуудые хэрэглэн, тус даабаряа тон һайнаар дүүргэжэ байна. Үдэр бүри үгэхэ ёһотой нормоёо үлүүлэн, 270—280 процентдэ хүртэр гүйсэдхэнэ.

Хүдэлмэришэн нүхэд Т. Кромов ба И. Григорьев гэгшэд модо хюрөөдэлгэ дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа, саг үргэлжэ хоёр нормо үгэжэ байнад.

Малай байрануудта үбһэ зөөдэг нүхэр В. Герасимов болбол үхэр ба бусад малнуудые үбһэ тэжээлээр хангаад байхада хойто зүтэй ашаа тээлгэдэ туһалха ушартайе хараадаа абажа, хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ хэшээл ба эдибхи гарган, үдэр бүриингөө даабариие 200 гаран процент дүүргэдэг болоһон байха юм.

Тэрэшэлэн модо отолгошо нүхэд А. Емельянов ба Н. Быков гэгшэд үйлэдбэри дээрэ үнэн сэхээр ажаллан, тусхайта нормонуудаа 175 процентдэ хүртэр бүтээжэ байна.

Ш. Александров.

Дүрбэн хүнэй орондо

Эрхим вальцовщица нүхэр Федосия Семенова гэгшэ 1940 ондо Хоринн мелькомбинатда шорой хамалшаар ороһон юм. Тиихэдэ тэрэнэй үбгэн эндэ вальцовщигоор хүдэлмэрилдэг байгаа. Семенова болбол үбгэнэйгөө мэргэжэлые шудалхын тулада бүхы оролдолгоо гаргадаг һэн.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай эхилһэнсээр нүхэр Семенова вальцовщигой мэргэжэлые бүри ехэ оролдосотойгоор шудалжа эрхим вальцовщица болоһон байна.

Мүнөө нүхэр Семенова дүрбэн хүнэй орондо хүдэлмэрилжэ тусхайта даабаринуудаа хододоо үлүүлэн дүүргэнэ.

Д. Жамсуев.

Үнэн сэхэ ажалай үрэ

Манай республикын колхозшагууд «БМАССР дотор малажалай ашаг үгэлгые ба таряалангай ургасые дээшэлүүлһэнэйнь түлөө колхозшагуудай ажалай түлөөһые нэмэжэ түлэхэ тухайда» СССР-эй СНК-гэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тоггоолые бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ, нилээд ехэ амжалтануудые түйлаба.

Тарилгынай талмай нёднон жэлэйхиһээ 7,5 процент нэмээ. Хабарай тарилга, ургасаа хаpуулалха хүдэлмэри хэзээ хэзээнэйхиһээ һайн шанартайгаар үнгэргэгдэһэн байна. Энээнэй ашаар, олон тоото колхозууд ба звенонууд элбэг ехэ ургаса эдеэшүүлжэ абаһан байха юм.

Жэшээлхэдэ, Кабанскын аймагай Пушкинай нэрэмжэтэ колхоз ороoһото тарилгынгаа гектар бүриһөө 16,4 центнер, тэрэшэлэн Түнхэнэй аймагай «Красный Пахарь» артель га бүриһөө 16 центнер ургуулба. Заиграйн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой звеньевой нүхэр Сивцов 20 гектар тарилгаһаа хорин юһөөд центнер пшеницэ абаа.

Хорото дайсанаа хумхиин тооһон болтор сохижо, үндэһөөрынь үгы хэхые хүсэгшэ манай колхозшагууд урда урдынхиһаа олодахин үлүү эршэтэйгээр хүдэлмэрилжэ, ажахынгаа жэлые амжалтатайгаар дүүргүүтэй байна. Түрүү колхозууд таряа сохилго, гүрэндэ тушаалгаяа уни дүүргээд, арбин ехэ олзоёо ажалта үдэрнүүдтээ хубаажа захалба.

В. Алексеев.

Үйлэдбэриинь бүтээсэ дээшэлбэ

Механическа заводой хүдэлмэришэд нүхэр Сталинай элидхэл ба үгын гүнзэгы удхашанарые һайтар ойлгоод байхадаа үйлэдбэриин бүри үндэр бүтээсэнүүдые түйлажа байна.

Механическа цехэй хүдэлмэришэдэй үйлэдбэриин бүтээсэ хоёр дахин шахуу дээшэлбэ. Урдань нормонуудаа 150—160 процент дүүргэдэг байһан токарь нүхэд Терехов, Суворов, слесарь нүхэр Колбин гэгшэд эдэ үдэрнүүдтэ саг үргэлжэ хоёр ба гурбан нормонуудые үгэнэд.

Мүн литейнэ цехэйхид механическа цехэйхидһээ хожомдоногүй. Энэ цехэй хүдэлмэришэд Архипов, Найданов, Алипова ба бусад һаянай бүри һайнаар ажалладаг болобо.

О. Горная.

Эхэнэрнүүдэй жэшээтэ ажал

Улан-Удын түмэрзамай транспортын хүдэлмэришэд ба албахаагшадай бүлэнэр гэрэй эзэн 100 гаран эхэнэр өөһэдынгөө һайн дураар үйлэдбэри дээрэ гараад, оньһото мэргэжэлнүүдые эршэмтэйгээр шудалжа байна.

Мүнөө эдэнэрэй олонхидынь мастерай туһаламжагүйгөөр өөһэдөө хүдэлмэрилдэг болоо. Һаяхан, слесарь болоҗо гараһан гэрэй эзэн эхэнэр нүхэр Турбина хоёр хүнэй орондо хүдэлмэрилхэ зуураа, үйлэдбэриин үндэр бүтээсэнүүдые түйлана. Гурбадахи зэргын слесарь нүхэр Рубцова хүдэлмэрилдэг станогоо өөрөө заһабарилдаг болоо. Машинистын эхэ Мазаник гэгшэ гурбан һара соо үдэр һүнигүй һуралсажа эрхим харуулагша болоод, мүнөө Улаан Армида ошоһон хүнэй ажалые халан абаад байна.

Мүн залуу токарь нүхэд Сидоренко, Соколова, электросварщик Новикова гэгшэд өөһэдөө хүдэлмэрилдэг болоһонһоо хойшо тусхайта даабаринуудаа үдэр бүри 200 процент дүүргэнэ.

Гадна, эдэ эхэнэрнүүд хоёрдохи ба гурбадахи мэргэжэлнүүдээ шудалжа байна. Жэшээлхэдэ, слесарь нүхэр Турбина токаршын мэргэжэл шудалжа захалаа.

Г. Ольгина.

ГУРБА ДҮРБЭН НОРМО ҮГЭНЭ

Яруунын загаһанай заводой бригаданууд агуу ехэ Сталинска Конституциин үдэр—декабриин 5-ые үйлэдбэриин үндэр бүтээсэтэйгээр угтахын тулада стахановскаар ажаллажа байнад.

Загаһашан нүхэр Байбородинай бригада үдэртөө 940 килограмм загаһа бариха түсэбтэй байһан аад, саг үргэлжэ 12—15 центнер загаһа барина. Мүн суута стахановец нүхэр Мартемьян Истомин һүүлэй хэдэн үдэрнүүдтэ саг үргэлжэ 144 килограмм загаһа барижа, гурбан ба дүрбэн нормо үгэдэг болобо.

А. Шулунов.

БАЙГАЛ ДАЛАЙ ШАДАРАЙ КОЛХОЗУУДТА

Немецкэ империализмын галзуу бандада эсэргүүсэн, эсэгэ ороноо хамгаалха агуу ехэ дайнай эдэ һүртэ шанга үдэрнүүдтэ манай Прибайкальска аймагай колхозшагууд, хүдэлмэришэд ба ажалшад өөрынгөө барандаа хамаг бүхы юумэеэ фронтдо зорюулан, дайсаниие дарахын тулада эсэшэ-сусаршагүйгөөр ажаллажа байнад.

Өөрынгөө ажал хүдэлмэриие сэрэгэй гуримаар шэнэдхэн табижа шадаһан предприятинуудай тоодо түбхын түрүүндэ Усть-Баргузинска загаһа консервын завод (директорынь нүх. Шестак, парторгынь нүх. Козулин) болоно. Тус заводой коллектив хадаа дайнай бүри түрүүшын үдэрнүүдтэ хэдэн олон социалистическэ уялганууды абаа һэн, жэшээлхэдэ, жэлэйнгээ программые 150 процентһээ доошо бэшэ дүүргэхэ гэһэн байгаа, тиигээд, мүнөө консерв үйлэдбэрилхэ түсэбөө 192 процент дүүргэбэ.

Нүхэр Сталинай уряалда харюу болгон тус заводой коллектив энэ жэлэй эсэс хүртэр хоёр жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэхэ уялга абаба. Улаан түгтэ Усть-Баргузинска завод болбол Байгал далайн тарган омуль, сиг ба хадара загаһаар хэһэн хэдэн зуутаад мянган банка эрхим консервые баатар Улаан Армидаа үгэжэ байдаг.

Энэ консервын завод дээрэ ажалайнгаа нормые дүүргэдэггүй нэгэншье хүн байхагүй. Тэндэ хүдэлмэрилдэг 400 гаран хүдэлмэришэдһээ 187 стахановец ба 67 ударник бии. Тэдэнэй дунда нилээд олон нүхэд хоёр зуутан тоологдоно.

Тус заводой эрхим стахановецнууд хамта 33 хүн энэ жэлдэ СССР-эй загаһанай ажаүйлэдбэриин Наркомой шагнал хайра абаба. Тэдэнһээ 22 хүнинь дайнай эхилһэнһээ хойшо шагнагдаа.

Аймагайнай загаһа агнуурилдаг колхозууд барандаа шахуу 1941 онойнгоо үйлэдбэриин түсэбые хүсэд дүүргэбэ, тэдэнэй гурбадаа 5 артель Улаан Армиин эдеэ хоолой резервдэ 1000 шахуу центнер загаһа тушааба. Мүнөө үедэ загаһашад намар-үбэлэй агнуурида гараад байна, тэдэнэр хадаа шэн зоригтойгоор ажаллажа, жэлэйнтэ түсэбые 20—30 процент үлүү дүүргээд байхадаа гүрэндөө 6—7 мянган центнер загаһа нэмэжэ үгэхэ юм.

Байгалай леспромхоз ба бусад ой модоной предприятинууд модо бэлэдхэхэ ба урадхуулха түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, орондоо 150 мянган тухай модо үгэбэ. Ой модоной ажаүйлэдбэриин хүдэлмэришэд жэлэйнгээ даабариие болзорһоонь урид дүүргэжэ, 5 мянган кубометрһээ бага бэшэ модо түсэбһөө гадуур бэлэдхэхэбди гэбэ.

Байгалай леспромхоздо модо бэлэдхэлэй шэнэ сезон эхилээд түлэг ябуулагдажа байна. Эндэ социалистическэ мүрысөөн шэнэ хүсэтэйгээр дэлгэрээд, мүнөө 50 гаран стахановецууд онсо илгарһан байна.

Энэ жэлдэ тус леспромхоздо модо бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ эхэнэрнүүд, басагад анха түрүүшынхээ ерээд, эрэшүүлһээ дутуугүй һайнаар хүдэлмэрилжэ байнад. Вера Браганцева, Серафима Дульская, Анна Голонецкая, Мария Бухальцева, Екатерина Иванова, Анна Мухаева ба бусад үдэрэйнгөө нормые саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэдэг болоо.

Манай аймагай эрэгтэй ба эмэгтэй колхозшагууд барандаа Улаан Армидаа ба орондоо хүдөөажахын продуктнуудые улам ехээр үгэхэ гэһэн нийтын хүсэлэнтэйгээр хүдэлмэрилнэ. Таряа хуряалгын хүдэлмэри нёдондоной хидоо орходоо 10 хоног урид дүүрэһэн байха юм.

Колхозууд ба колхозшагууд болбол хүдөөажахын продукци тушаалгаар өөһэдынгөө уялгануудые бүхыдэнь шахуу гүйсэдхэбэ. Жэшээлхэдэ, мяха тушаалга—104 процент, һүн—104 процент, үнэгэн—101 процент, картаабха ба овощь—103 процент, ороoһо тушаалта 100 процент дүүргэгдөө. Мүнөө үедэ МТС-эй хүдэлмэриин түлөө натура түлэбэри ба нооһо, арһа, үбһэ тушаалга түгэс дүүрэхэ дүтэлөө.

Дайнай үеын оршон байдалда колхозууд ямараар хүдэлмэрилхэ байһан тухайда аймаг соогоо эгээн томо колхозуудай нэгэн—Сталинай нэрэмжэтэ артель (түрүүлэгшэнь БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат Илья Николаевич Малыгин) эрхим жэшээ харуулна. Тус колхоз таряа хуряалга ба гүрэндөө тушааха бүхы уялгата тушаалгануудаа хамагһаа түрүүн дүүргээд, хойно хожомдожо ябаһан Ворошиловай нэрэмжэтэ артельдэ социалистическэ туһаламжа үзүүлбэ.

Эндэхи колхозно таряалангай стахановецууд болбол галзуу муухай дайсаниие дараха илалтые шэрээжэ, үдэр һүни илгадгүй шэн зоригтойгоор хүдэлмэрилнэ. Дээрэ заагдаһан Сталинай нэрэмжэтэ артелиин машинист Матвей Викторов гэгшэ молотилкая заалшье һаадгүйгөөр хүдэлгэжэ, таряа сохихо хүдэлмэриин даалгабариие үдэр бүридэ 140—150 процент гүйсэдхэнэ. Мүн тэндэ колхозшагууд Диментий Радионов, Капиталина Викторова, Дарья Алферова гэгшэд хоёр-гурбан хүнэй орондо ажаллана.

«Красная Заря» колхозой стахановецууд В. Патрушев, И. Ларионов, «Путь Социализма» артелиин членүүд Ф. Неродова, А. Налетова, Е. Седунова, Орджоникидзын нэрэмжэтэ артелиин стахановецууд И. Зосухин, Е. Горбунов, М. Шергина ба бусад ажалай фронт дээрэ агуу ехэ Сталинска вахтада жагсаад бодото баатаршалга харуулжа байнад.

Ф. ВОРОНЦОВ, ВКП(б)-гэй Прибайкальска айкомой секретарь.

Городой һургуулинуудай дутуу дуйдануудые дары усадхаха

Һурагшадые советскэ патриотизмаар хүмүүжүүлэе

Һаяхан болоһон Улан-Удэ городой багшанарай суглаан дээрэ, нүхэр Сталинай элидхэлтэй ба үтэгэн дайшалдаһануудай багшанарай зорилго тухай Бурят-Монголой Арадай Комиссарнаарай Советэй түрүүлэгшэ ороложо байһан нүхэр Болсохоев элидхэл хэбэ.

Арадуудай агууехэ вождь ба инаг багша нүхэр Сталин болбол гитлеровскэ Германиин хүрин талануудые газар дэлхэй дээрэһээ хамаан хюдажа ябаа Улаан Армиин боецуудта али болохо туһаламжа үзүүлхэ тухай бүхы советскэ арадые уриалһан байна.

Манай республикын предприяти, колхоз, совхоз бүхэн нүхэр Сталинай элидхэл ба уялга үнэн харюу болгон ажал хүдэлмэри дээрэһээ айхабтар ехэ амжалтануудые туйлана.

Советскэ һургуулинууд хадаа урган ябаһан залуу үеые коммунистическэ ёһоор, эхэ оронойнгоо арадта инаг дуратайгаар, советскэ патриотизмын түгэс шанартайгаар ба ажалша түгэлдэрөөр хүмүүжүүлхэ уялгатай. Манай һургуулинууд нэгэдэхи четвертэй сэрэгтэй үедэ һуралсаха түгэрбэ.

Һургуулинуудай ба бүхы багшанарай уялга ба үүргэ мүнөө тон ехэ. Советскэ һургуулиин багша бүхэн уласхоорондын мүнөө үеын хатуу шанга оршон байдалые гүнзэгыгөөр ойлгожо, бүхы һурагшадай дунда эхэ оронойнгоо эсэргүү ородоо хэзээшье бэлэн байлгахаар бэлэдхэхэ зэргэтэй.

Һургуулинууд сүүтэлые хүмүүжүүлхэдэ гансал хооһон тоо, уншалгаар хязгаарлажа бэшэ, харин арадай үнгэрһэн байдалтай, ажалай фронтын ба Улаан Армиин геройнуудые бодото хэрэгтэй һайса таниулхыень эһотой.

Улан-Удэ городой зарим багшанар өөһэдынгөө бүхы хүдэлмэриие шэнэдхэн табижа, ёһо бэшэ амжалтануудые туйлаба. Жэшээлхэдэ, гурбадахи номерой һургуулиин түүхын багша Асалханов нүхэрэй һайн бэлэдхэлтэйгээр ороходо һуралсалаа программые мүнөө үеын байдалтай зохилдуулан ябуулна. Нүхэр Асалханов оронойгоо солото полководецууд, арадай дайнай түүхэ, немецкэ шулахайнуудые ямар гамгүй сохижо ябаа Улаан Армиин боецууд ба партизанууд тухай һурагшадта хатамжатайгаар хэлэжэ үгэдэг юм.

10-дахи һургуулиин багша нүхэр Мяханова хэшээлээ ехэ һонирхолтойгоор үнгэргэнэ. Тэрэ болбол 10-дахи «А» классай хүтэлбэрилэгшэ байхадаа бүхы классайнгаа һурагшадтай хамта нилээдгүй ехэ нийтын хүдэлмэри ябуулһан байна. Мүнөө нүхэр Мяханова ажалһаа таһаралтагүйгөөр педагогическа институтай IV курсда һуралсана. Мүн тус һургуулиин 7-дохи «А» классай хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Богданова гэгшэ Гитлерэй «сахилгаан түргэн» дайн хаха гэһэн түсэбэй бута ниргэлтэ, советскэ таряашадые боголжоолхо гэһэн гитлерэйнгөө хорото шуухай түсэб тухай ба мүн «Арадай шүхан», «Улаан галстук», «Сэрэгэй нюусые хадагалжа ябаа» гэһэн статьянуудые газетэнүүд дээрэһээ уншажа үгэһэн ба бүхы һурагшадаа нүхэр Сталинай элидхэлтэй танилсуулаа. Энэ классай бүхы һурагшад 7 удаа воскресникта гарагшан. 16 килограмм түмэрэй хаягдал суглуулба ба оборонын фондто 2500 түхэриг оруулба. «Бурят-Монголой үнэн» газетын танк байгуулхада 205 түхэриг оруулһан, улаанармеецүүдтэ 70 хэһэг уран һайханай номуудые ба хэдэн олон дулаан хубсаһануудые бэлэглэһэн байна. Классайнь 17 һурагшад тимуровскэ командануудта хабаадалсажа, улаанармеецүүдэй гэр бүлэдэ туһаламжа хүргэнэ. Багшанар Кузнецова, Батмаева гэгшэд һурагшадай сатуургалтын туһалжа гүүлнэ. Мүнөө эдэнэр нүхэр Сталинай элидхэлээр харюу болгон хэдэн тахяа ба кролик тэжээжэ, Улаан Армиин эдэ хоолой фондто оруулха уялга абаба.

Гэбэшье, городой һургуулинуудай дутуу дуйданууд нилээдгүй олон. Зарим һургуулинууд ба багшанар өөһэдынгөө хүдэлмэриие мүнөө хүртэр шэнэдхэн табижа шадаагүй ба залуу үеые коммунистическэ ёһоор, Ленин-Сталинай партиин хэрэгтэ эсэтэ хүртэр бэрээ үгэнгөөр хүмүүжүүлхэ бүхы хүсэ шадалаа хандуулаагүй байбаар.

22-дохи (Железнодорожно районой), 14-дэхи (Центральна), 18-дахи (Пригородно) һургуулинуудта һуралсалта-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин болошогүй муутаар табигдаһан дээрэһээ эдэ һургуулинуудай һуралсалай амжалтын нэгэдэхи четверть соо өрөбһөо 54, 56 ба 60 процент байба. Центральна районой 4-дэхи һургуулиин (директорынь нүхэр Яцевнило) гурбадахи «Г» классай һуралсалайнь амжалта мини 37 процент ба нэгэдэхи һургуулиин табадахи «В» классайхи—33 процент болоһон байба юм.

Үшөөл олон багшанар хадаа юумэ оройдоо ойлгохогүй, мэхээ ноохэ һурагшад бии гэжэ тон буруугаар ойлгодог зандаа. Зарим багшанар өөлэжэ хэшээлһээ муу бэлэдхэлтэйгээр оридог ба хэшээлээ ямаршье харюусалгагүйгээр үнгэргэдэг байна. 20-дохи һургуулиин багша нүхэр Тарбакова хэшээлнүүдээ оройдоо түсэбгүйгөөр ба конспектгүйгөөр үнгэргэдэг байха юм. 4-дэхи һургуулиин ород хэлэ ба литературын багша нүхэр Ларионовагай заадаг гурбан классуудай хангалтагүй сэгнэлтэнүүдтэй абадаг 45 һурагша бии. Тэдэ нүхэр Ларионова энэ ябадалаа усадхахын түлөө ямаршье хэмжээ абанагүй.

10-дахи һургуулиин багша Эповагай заадаг гурбадахи хоёр классуудай 43 һурагша гү, али 50 процентнь ород хэлээр хангалтагүй һуралсана. Эпова гэгшэ пэмэлтэ заниятинуудые ба бусад хэмжээнбүүлгануудые үнгэргэжэ, гээгдэнги һурагшадтаа туһаламжа үзүүлхэ аргабайдалтай байбашье, хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр хандадаг дээрэһээ юушье хэнэгүй.

Зарим багшанар методическа дүй дүршэлөөр тон дутамаг байна. Үгөөн бэшэ багшанар һурагшадай гэртэль даалгабари үгэхэдөө эвопогой һүүлдэ үгэдэг ба хэшээл соогоо үзэһэн зүйлнүүдээ дабтан үзэжэ үрдицагүй байха юм.

Мүн зарим багшанар һурагшадайнгаа шууяха ба томоо таһараллха ябадалые болюулха гэхэдээ элдэб аманда орошогүй хараалнуудаар хараадаг, зандардаг заншалтай. 10-дахи һургуулиин багша Верхотубова энээндэ жэшээ болоно үгэмөөр байгаа.

Городой хэдэн һургуулинуудай һурагшад архидаха, хулигаантаха ябадалнуудые гаргаба. 6-дахи һургуулиин табан һурагшадай архидалга энээндэ хүсэд баримта боложо үгэнэ. Тиихэдэ тус һургуулиин директор байһан Красилов гэгшэ эдэнэрэй эхэ эсэгэнэртэй хөөрэлдөө хэжэ, тэдэ һурагшадаа хүмүүжүүлхын оронда, харин милиционерые дуудажа асарһан байха юм. Эдэ бүхэн тухайда нүхэр Болсохоев тодорхой тоггожо хэлээ.

Городой һургуулинуудай хүдэлмэридэхи олон дутуу дуйданууд хадаа мүн БМАССР-эй гэгээрэлэй арадай комиссариадай хүтэлбэриин шухала дутуунуудые гэршэлэн харуулна.

Элидхэлэй һүүлээр нүхэд Абросимова (4-дэхи һургуули), Андрушак (9-дэхи һургуули), Николаева (городой гэгээрэлэй таһагые даагша), Рампилова (гурбадахи һургуули), Вторушина (7-дохи һургуули), Шадаров (Наркомпрос), Украинска ССР-эй арадай артист нүхэр Крамов гэгшэд үгэ хэлэбэ.

Удаань, ВКП(б)-гэй Обкомой секретарь нүхэр Игнатьев болбол бүхы багшанарай политическэ эдибхиеэ дээшэлүүлэн, алдуу дутуунуудаа дары заһажа, хүүгэдые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлгэдэ бүхы хүсэ шадалаа үгэхыень уряалһан байна. Мүн нүхэр Игнатьев багшын хүдэлмэридэ хэдэн жэлдэ ябажа баялиг дүй дүршэлтэй болоһон эрхим багшанар ба залуу багшанарай уулзалта эмхидхэхэ тушаа БМАССР-эй Наркомпросой хидой һанал бодолоо табилгагүй тухай хэлэһэн байна.

Һүүлээрынь, суглаанда хабаадагшад хадаа һурагшадай һуралсалай амжалтые һайжаруулха, сэрэгэй һуралсалда үлүү ехэ анхарал табиха, уран һайханай кружогуудай хүдэлмэриие һайжаруулха гэхэ мэтын бодото уялганууды абан, тусгаар тогтоол гаргаба.

О. Гомбоева.

ХИЛЫН С А А Н А

Ливи ба Дундада далай доторхи сэрэгэй ябуулганууд

ЛОНДОН, ноябриин 30. (ТАСС). Дүтын Востогтоки английскэ агаарай хүсэнүүдэй командованиин мэдээе Рейтер гэжэ агентство Каирһаа дамжуулна. Английскэ бомбардировщигууд ба истребительнүүд ноябриин 28-ай турша соо Ливидэхи дайсанай моторизованно частьнууд, хангалгын базанууд ба холбоондо таһаралтагүй добтолгонуудые хэһэн байна гэжэ тэрээн соонь хэлэгдэнэ. Мартубадахи транспортын моторизованно хэрэгсэлнүүд ба Капуццаһаа Эль-Губба ошоһон харгы дээрэ, мүн тэрэшэлэн Варк ба Газалай районуудта амжалтатай ниидэлгэнүүд хэгдэһэн байна.

Газалһаа хойгуур байһан аэродромдо добтолһон ябадалда де Голлиин француэскэ бомбардировщигууд хабаадаба. Ноябриин 27-ой һүни бомбардировочно авиациин ниидэлгэ Дервадэхи аэродром ба Сиди-Омар шадархи дайсанай транспортын моторизованно хэрэгсэлнүүд дээрэ хэгдэһэн байгаа.

Ноябриин 27-ой һүни английскэ авиаци болбол Неаполиин сэрэгэй объектнүүдтэ амжалтатай добтолго хэбэ. Мүн тэрэшэлэн Сицилидэ Кастель Бенитэдэхи аэродромдо добтолго хэгдэһэн байха юм.

Дундада далайн центральна хубида английскэ бомбардировщигууд ашаанай тон ехэ судные атаковалбад. Судна дээрэ түймэрнүүд гаража, тэрэнь хаб хара утаан ба манаар бүрхөөгдэн хушагдаба. Эдэ бүхы ба, мүн тэрэшэлэн бусадшье ябуулгануудай һүүлдэ 7 самолет бусажа ерээгүй.

Ноябриин 28-ай турша соо Тобругһоо зүүн урдуурхи райондо хатуу шанга байлдаанууд үргэлжэлөө; эндэ английскэ ба новозеландскэ сэрэгүүд өөһэдынгөө позицинуудые үргэдхэжэ байна. Тэрээнһээ зүүн тээ английскэ сэрэгүүд болбол Бир—Эль-Хамедһээ хойгуур байһан бүхэжүүлэгдэмэл пунктые эзэлбэ; энэ үедэ хэдэн зуугаад итальянецууд плендэ абтаһан байна. Баруун зүг тээ дайсанай сэрэгүүд, иламгаяа германскэ, хатуу эсэргүүсэлтэ үзүүлжэ үргэлжэлһөөр. Сэрэгэй ябуулганууды эхилһэнһээ хойшо ноябриин 26-ай үдэшэ хүртэр дайсанай газар дээрэ Тобругһоо хушууран ороһон английскэ сэрэгүүд хадаа 79 полевой ба дунда ехэ буу, олон тоото зенитнэ, танкда эсэргүүсэхэ үхэр буу, пулемет ба бусад һомо хэрэгсэлые буляажа абаба.

Американскэ этигэлтэй уладай мэдүүлгэ

ВАШИНГТОН, ноябриин 29. (ТАСС). Тон дээгүүр тушаалтай улад хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ иигэжэ мэдүүлбэ: США хадаа Европа ба Азидахи байдалые айхабтар шангадангы гэжэ сэгнэнэ. Зарим эбсүүлэлгын тала баригшад өөһэдынгөө эдибхеэр улам ехэ һаад түбэг ушаруулна гэжэ эдэнэрэй ажал-ябуулгые мүн дээрэхи улад буруушаана. Жэшээлхэдэ, Финляндида үгтэһэн һүүлэй американскэ нотын бүтэмжэнь зарим талаараа дээрэхи эбсүүлэлтын тала баригшадаар һуладхагдаа, тэдэнэрэй мэдүүлгэнь нацистскэ үзэлтэ финскэ уладта ташуур боложо үгөө гэжэ заагдаһан байгаа.

Энээнтэй нэгэн доро эдэ улад хадаа Вишидэхи байдал айхабтар шангадангы гэжэ заагдаһаа гадна, энээн тушаа Гитлер болбол бүхы арга боломжые хэрэглэхэ байха. Африкадахи француэскэ эзэмдэлгэдэ хяналта тогтоохын тулада Испаниар алад походшье хэхэ магадгүй гэнэ, Индо-Хитадта өөһэдынгөө хяналта тогтоохые японецуудта зүбшөөрхые Берлинэй хашалта Вишие баадхаба.

Японие бүримүһэн шахуу толгойлдог японскэ сэрэгэй тушаалтан Европодо Гитлерэй толгойлһон шэнгеэр бүхы дэлхэйн хахадта өөһэдынгөө хяналта тогтоохые эрмэлзэнэ. Мүн эдэнэр уласхоорондын хэлсээе дагахагүй политика баримталга гэжэ мүн тэдэ хүнүүд Алас дурнадахи байдал тушаа мэдүүлнэ. Үнгэрэгшэ хабар США болбол хани барисаанай үндэһэ һуури дээрэ бэе бэеэ ойлголсохо зорилготойгоор Вашингтондо японецуудтай хэлсээ хэжэ захалаа һэн. Тэрэ хэлсээнэй үедэ хоюуланайнь һонирхоһон бүхы асуудалнууд табигдаһан байгаа. Мэнэ һаяхан Курусу болбол уридшалан шэнэ хэлсээнүүдые хэхын тулада США-да ерэһэн байгаа, гэбэшье США Япони хоёрой ташха зүрюу үзэлнүүдые баримталдагынь тон тодо. Эдэ хоёр оронойн хоорондоо эбэй ба хани найрамдалай харилсаанууды тогтоохо тээшэ дүтэлхэ боломжо нилээд байһан юм, гэбэшье хэлсээнэй үедэ, Япони шэнэ добтолго бэлэдхэжэ байна гэжэ США-да эли тодо болоһон байна.

Саашань дээрэхи улад, Холбоото Штадуудта абтаһан мэдээнэй ёһоор, Индо-Хитадта олон тоото японскэ сэрэгүүд ерэжэ байна, США-е муу байдалда оруулжа, Тонкинскэ заливай хажууда японскэ уһан-сэрэгэй флот маневро хэнэ, юуб гэхэдэ, энэ болбол английскэ сэрэгүүдые ба американскэ уһан-сэрэгэй хүсэнүүдые боогдуулан хаажа байна, гэжэ зааба.

Ноябриин 26-да Холбоото Штадуудай зүгһөө японецуудай түлөөлэгшэдтэ үгтэһэн нотто соо, США болбол 1937 оной июлиин 16-да соносхогдоһон гол принцибүүдые баримталха ябадалые үргэлжэлһөөр гэжэ заагдаһаниинь саашань тэмдэглэһэн байна. Энэ декларации удаадахи принцибүүдые уридшалан хараална: өөрынгөө политикые бэелүүлхын тула зэбсэг болгон хүсэ хэрэглэхэ ябадалһаа бүхы оронуудай арсаха: бусад оронуудай хэрэгтэ хабаадалсахагүй; уласхоорондын харилсаануудай проблемые эбэй хэлсээгээр таарууха; уласхоорондын хэлсээнүүдые үнэн сэхээр баримталха; худалдаанай талаар тэгшэ бүтэмжэтэй боломжонуудые олгохо; бусад оронуудай хуулита эрхые бүхы оронууд хүндэлхэ, бэе дээрээ абаһан уялгануудаа бүхы оронууд дагаха, 1937 оной деклараци болбол уласхоорондын договор ба хэлсээнүүдые дагаха принцибүүдые уридшалан харгалаа һэн.

Тегеран городто генерал Сикорскын ер...

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 27. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Те... да генерал Сикорский ерэб...

Ливидэхи сэрэгэй ябуулганууд

ЛОНДОН, ноябриин 29. (ТАСС). Египедтэ добтолго хэһэн фашистскэ танкова колонниин үлэгдэлнүүд дууһан хүреэлэгдэхэһээ зайсажа баруун тээшээ сухариһан тухайнь тусгаар мэдээсэгдэнэ. Соллум ба Сиди-Омарай гарнизонуудһаа ерэһэн дайсанай нэгэдэмэл частьнууд эдэ сэрэгүүдтэй нэгэдэбэ.

Английскэ частьнууд болбол эндэ дайлалдаһан итальянскэ дивизиин үлэгдэлнүүдһээ Тобрукско районой зүүн хубиие сэбэрлэжэ байна. Байлдаанууд хадаа Гамбадһаа урдуур хорёод километр газарта болоно. Нэгэ үдэрэй турша соо фронтын нэгэ ... дээрэ английскэ артиллери... тонно һомо гаргаһан ябадаа ябуулгануудай эди... байһаниие гэршэлнэ.

Ливидэ добтолһон сагһаа шо агаарай хатуу шанга ба... нуудта осиин державануудай ... самолет үгы хэгдээ. ... германо-итальянскэ авиаци ... үшөө нилээд резервтэй ха... агентствын мэдээсэһэнэй ... немецүүд хадаа мүнөө үедэ ... ники, Бриндизи ба Неапол... дэмжэлгэ хүсэ тээһэн суд... дые Африка элигээжэ байна...

НОРВЕГИДЭХИ ТАРЯА ТУШААХА КАМПАНИИН УРАГШАГҮЙДЭЛГЭ

СТОКГОЛЬМ, ноябриин 29. (ТАСС). «Дагенс нюхетер» гэжэ газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, норвежскэ таряашадай дунда гитлеровецүүдэй ябуулжа байгаа талха тушаалгын кампани ямаршье үрэ үгэбэгүй. Правительствын бэлэдхэлгын органуудта ургасын тон багахан хубинь үгтэһэн байна. Талханай монополиин захиргаан болбол орооһобо тэрэ дары тушааха гэһэн эрилтэ-башэгые таряашадта элигээбэ. Та... монополиин хэмжээябуулга... һаад хэһэн ушарта полици ... лэхэ эрхэнүүд бэлэдхэл... үгтэнэ. Энэньшье туһа бо... ха. Хүдөөгэй олон таряаша... ряагаа немецкэ эзэмдэгшэдтэ ... хэ хүсэлгүй дээрэһээ тэрэнэ... хэдэг байна.

Тосхонуудта хэһээлтын отр... дые элигээхэ тушаа захира... эзэмдэлгын засагууд үгэбэ ... мэдээсэнэд.

Африкада элигээжэ байгаа германскэ дэмжэлгэнүүд

ЛОНДОН, ноябриин 29. (ТАСС). Немецүүд болбол Салоники, Бриндизи ба Неапольһаа сэрэгүүдые, иламгаяа австриецуудые, суднануудаар гаргажа байна гэжэ тэр гэдэг агентство дамжу... Эдэ сэрэгүүдынь Африка эли... дэхээр хараалагдана.

Нацистнууд Белградые һандаргаха бэлэдхэжэ байна

ЛОНДОН, ноябриин 29. (ТАСС). Югославскэ партизанудай амжалтатай ябажа байһан дээрэһээ сухалдаһан немецүүд Белградые һандаргахаар занажа байна гэжэ германскэ хилэһээ «Дейли Экспресс» гэжэ газетын тусхай корреспондент бэшэнэ. Немецүүд Белград городые тойруулжа артиллеритэй томо хүсэнүүдые суглуулжа байна. Хэрбээ партизанудай эсэргүүсэлтээ зогсоохогүй байгаа һаань, агаарһаа Белградые бомбодохобди, ехэ буунуудаар буудахабди, городһоо гаража ошохые һэдэһэн хүн бүхэниие буудан алахабди гэжэ нацистнууд мэдүүлнэ.

Белградай бүхы хүн зониие барянда абтагшадтай адляар тоолохо немецүүдэй һэдэлгэтэй байһан тухай ба нийтын алалга хэхээр нацистнуудай бэлэн байһан тухай мэдээсэлнүүд лабтай зүб байна гэжэ югославскэ премьер Симович мэдүүлбэ. Немецүүд 300 мянга гаран хүнүүдые хюдаха һэдэлгэтэй.

Югославскэ правительство болбол германскэ правительствэтэй холбоотой газарвуудһаа хэдэн мэдээсэлгэнүүдые абаба. Тэдэнүүдэй дотор, эзэмдэһэн сэрэгүүдэй составһаа бүридэһэн долоон германскэ дивизинүүд уула хадын районуудаар үшөө тэсэжэ байһан югославскэ сэрэгүүдэй хүсэтэ эсэргүүсэлтые илахабди гэхэ найдабариинь арсаа гэжэ элитэ байна. Мүнөө немецүүд Белградые тойроһон позицинууд дээрэ а... лери асаржа байна, эдэ бо... нүүдэй дүүрэхэлээр үгэ ... гөөр буу зэбсэгээ хуряаха ... славскэ сэрэгүүдтэ дурадха... Хэрбээ тэдэнэрэй арсаа һ... пикироваладаг бомбардиров... Белград дээрэ ехэ олон тэ... зүйл ба гал бомбо... хаяха байха, апрельскэ бом... гын һүүлдэ үшөө бүтэн ү... барилганууды, мүн городһо... рахые һэдэһэн беженецүүдые ... хэхын тулада город худар ... районуудаар буудаха байха.

Эвэ түсэб этигэмээр бэшэ ... муухай хэбэртэй, тиибэшье ... багашаг хэмжээгээр Югосла... немецүүдэй түрүүн бэелүү... тэйнь бүримүһэн зохилдоно ... Симович мэдүүлбэ. Шабац ... ехэ буугаар оуудаг дажа ... дархи болтоһоо һандаргагдаа... Немецүүд тон тэрээндээ ша... Белградые һандаргаха һана... Югославида зунай турша со... рянда абтаһан 12 мянган ... алагдаа. Крагуевацада 26 ге... скэ солдадай алагдаһанай ... хүсөөрөө дараха ябадал болго... жо 2600 эрэшүүл, эхэнэр ба... бүүд алагдаһан байна.

Лондондохи Югославскэ пра... тельство болбол нацистскэ пра... тельствын бэлэдхэжэ байһан ... булай аашa тухай английскэ ... ааада хэрэгүүдэй министр И... мэдээсэһэн байгаа гэжэ Си... хэлэбэ.

Японо-американскэ хэлсэлгын хараа харгы тухай

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 30. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентствын токийскэ корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Номгон океанда хабаатай асуудалнуудые дайгүйгөөр шиидхэхэ байһан тухай японо-американскэ зүгһөө ойрын сагта хамтын мэдээсэл тунхаглагдажа магад байна. Арсалдаата гол асуудалнуудые шиидхэхэ оролдолго гаргаха саг хугасаа тэрэ мэдээсэл соонь хараалагдаха байна гэжэ боложо байгаа ... далые һайн мэдэхэ улад хэл... Тиигэхэ зуура, юрэнхы асуу... нууд тухайда мүнөөшье ... ойлголсожо болохо гэжэ тэдэ ... хэлсэхэ юм. Юрэ, вашингто... хэлсэлгэ болбол али али та... зорилго ба хүсэлнүүдые эли... доор харуулжа үгэбэ.

Харюусалгата редактор **Д. ДАМДИНОВ.**

Москвамни!

Зургаахан жэлэй үнгэрөөд байхада, 1947 ондо, Москвамни 800 наһатай болохо байна. Газарай бүмбэрсэг дээрэ байгаа туйлай урданай городуудай нэгэн, уран һайханайнгаа культураар баян городуудай нэгэн, бурьялма ба энгээ түүхээрээ эгээ героическа городуудай нэгэн болохо агуухэ городые найман зуунжэл соо байгуулһан, ургуулһан ба гоёоһон байнабди. Бүхэарадай удхашанартай ушаралнууд энэл городто болодог бэлэй, агуухэ оронoй туйлай ехэ дэбжэлтые олгуулһан зохёон байгуулха ушаралнууд ба үзэл бодолнууд энэл городто анхатүрүүндэ бии болоһон байха юм.

Эндэ хадаа анхатүрүүшын ород ном хэблэгдэһэн, эндэ хада анхатүрүүшын ород университет байгуулагдаһан, эндэ хада дэлхэй дээрэ эрхим һайн Уран һайханай театр байгуулагдаһан байха юм.

Ородой уран һайхан, ородой бодол һанал ба поэзи зохёол болбол бии болохоһоо хойшо Москватай шуһа мяхаараа нягта холбоотой байгаа. Москва болбол Пушкинай, Лермонтовой, Грибоедовэй, Герценэй ба Островскын түрэһэн город мүн. Энэ городто Лев Толстой ажаһууһан, Тургенев болбол өөрынгөө һайн һайн зохёолнуудайнгаа материалые суглуулһан, Гончаров һургуули хэһэн, Достоевский болбол Пушкин тухай үгэ хэлэһэн. Маяковский хадаа уран һайханай шэнэ үгэнүүдэй түлөө тэмсэһэн байна гээшэ.

Москва—ехэ оюутанай, поэдуудай, эрдэмтэнэй, артистнуудай, зураашадай город. Энэ городто Щепкин, Ермолова, Станиславский гэгшэд сцене дээрэ наадажа мартагдашагүй образуудые бии болгоо һэн. Энэ городто Чайковский ба Скрябин зохёон байгуулжа ажаһуугаа. Энэ городто Васнецов ба Суриков энхэ сагай Русин түүхые уран шэрээр зураглан харуулаа. Энэ городто Баженов ба Казаков архитектурын гоё һайханай баялигые байгуулаа. Энэл городто Грановский, Ключевский ба Тимирязевай үгэнүүд кафедра дээрэһээ ханхинадаг байгаа. Анхатүрүүшын ород философ Чаадаев гэгшэ славянуудые нэгэдүүлхэ гэһэн үзэлтэнтэй энэ городто буляалдаа хэжэ байгша һэн. Лермонтовэй шүлэгэй гайхамшагта дүрбэн мүр соо хэлэгдэһэн мэдэрэл эдэ бүгэдэдэ дүтэ хаби байгаа:

Москва, Москва! Ород хүбүүншин хадаа
Мүхэшэгүй дүлэтэ инаг сэдьхэлээр дуралнам!
Шивии буурал нангин толгойдо дадаад
Шүдэтэ Кремлидэшни шангаар дуралнам...

«Борис Годунов», „Бородина“, „Дайн ба Эб найрамдал“, Мусоргскын «Хованщина», Суриковай «Стрельцы» мэтэнүүд соохи мүнхэ уран үгэ, шэрэ ба линиинүүдээр харуулагдаһан алдар суута городой түүхые поэт бүхэн, композитор бүхэн, зураашан бүхэн нилээд гүнеэр хадуужа мэдэрдэг байгаа бэлэй. Эдэ зохёолнууд хадаа Бата, Тохтамыш, Наполеон гэгшэдэй сүйдхэл һандаргал хэһэн ба яра шархын тахалта һүртэ муухай жэлнүүдые үзэһэн аад, орон дэлхэйгээ шэнэ ёһоор шэнэдхэн байгуулжа, һалбаран мандуулжа шадаһан агууехэ үе сагые оройлһон Москвагай түүхые харуулһан мүнхэ зохёолнууд мүн байна. Москва болбол революциин түүхэдэ алдар суута хуудаһануудые бэшэжэ үгэһэн город байна. Москва болбол 1905 оной пресненскэ баррикадануудай ба Октябриин түлөө шиидхэхы байлдаануудай город мүн. Энэ городто Ленин ажаллажа байһан ба мүнөө Сталин хүдэлмэрижэ байна. Бүхэдэлхэйн хүн түрэлтэнэй хубизалавай түүхэдэ ба манай оронoй түүхэдэ хүсэн түгэлдэр ба эли тодо хуудаһаниинь болон ороһон агууехэ Сталинскэ Конституциие ургуулһан город мүн.

Москвагай түүхэ соо нэгэ гайхалтай, һүреэтэй шэнжэ байха юм. Ямарханшье хохидол эүдэрэлые дабажа гараад байхадаа шэнэ шэнэ хүсэ шадал орожо, ажаһуудалай тон дээдэ мэдэрэлые ургуулжа, зохёон байгуулха хүсэ шадалай бүри ехэ запасые бии болгон һэргээжэ мандадаг шэнжэтэй байха юм. Хатуу шанга шуурганууды дабаад байхадаа тэмсэл хэхэ хүсэ зоригоо, зохёон байгуулха һүр хүсөө улам дээшэнь ургэжэ, хүсэн ба зоригынь героическа дэбжэлтэ хүртэр абаашажа шададаг һэн.

Эсэгэ оронoо хамгаалгын 1941 оной дайнай эхилһэнһээ хойшо Москва городни түүхэ соогоо үзэжэ үнгэрһэн агууехэ шатануудые һэргээн харуулһан тон дээдэ зэргын патриотизмые гаргадаг байна. Городни тэмсэжэ эхилээ. Москва хадаа эсэргүүсэлтын гайхамшагта хүсэ шадал гаргана. Москва болбол эрэлхэг зоригоо туйлай шангаар эршэдүүлэн, ажаһуудалаа, эрхэ сүлөөгөө, нэрэ түрэеэ үмөөрэн хамгаална. Москвагай хүн зоной патриотическа дэбжэлтын энэ түүхэтэ недели ба һарануудта боложо байһан, үзэгдөөгүй шан зориг гаргаһан ябадал болбол бүхэдэлхэйн түрүү орон бүхэндэ магтуулһан байха юм. Иимэ һанал бодолоороо хатуу хамгаалха хүсэл зоригоороо хэлбэришэгүй байһан ябадал болбол энэ агууехэ тэмсэлдэ героическаар илажа, дайсанаа дараха байһаниинь мэдүүлнэ.

Москвагай хүсэ шадал ба зоригые хэзээдэшье нугалан даража шадахагүй. 800 наһатай болохынгоо урда тээ, 1941 ондо, Москва болбол хэдэн зуунжэлнүүдтэ байһан түхэлөөрөө—хүсэ шадал ба эрэлхэг зоригоороо баян зандаа, шэнэ соёлые ургуулан мандуулха зандаа, өөрмэнь бии болгоһон барагдахагүй гүн оюун бэлигтэ ба сэсэмэргэн арадай зохёон байгуулха хүсэ шадалые нээн харуулжа байдаг зандаа байха.

Л. Гроссман.

1942 ондо
„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН“
ГАЗЕТЫЕ ЗАХИЛГА ЭХИЛБЭ.

„Б-М ҮНЭН“ ГАЗЕТЫЕ
ОЛООРОО ЗАХИЖА АБАГТЫ.

Захилтые почтово контородо, тэрээнэй таһагуудта, бэшэг зөөгшэдтэ ба газета тараaха этигэмжэтэдтэ хэжэ болоно.

Газетэ захилгые һаатуулжа байһан дутуунууд тухай мэдээсэжэ байгты.

Захилай сан: 1 һарада—3 түхэриг 35 мүнгэн,
3 һарада—10 т. 05 м.; жэл соо—40 т. 20 м.

РЕДАКЦИ.

Мүнөөдэр кинотеатрнуудта

„Прогрессэ“: „Футляр соо ябадаг хүн“. Сеанснуудынь 4, 6, 8, 10 ч. эхилхэ.

„Эрдэмдэ“: ХОСОРһОН КОРАБЛИИН ҮНЭТЭ ЗӨӨРИ. Сеанснуудынь 4, 6, 8, 10 ч. эхилхэ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны: отв. редактора—3-44; зам. редактора—3-44 доб ...; секретариата и отдела партийной жизни—3-23; отделов пром. и транспорта, сельскохозяйственного—7-55; и отдела писем ...
Н—3248
Типография издательства республиканских газет БМАССР